

ČNB startuje v nové sestavě

Tandem nováčků v bankovní radě může posílit pozici guvernéra Rusnoka.

UDÁLOSTI

str. 2

25 let na síti

Internet v Česku měl původně sloužit pouze vědě. Dnes si život bez něho už nedokážeme představit.

TÉMA

str. 6-7

CZK/EUR • 27,020/0,000 Kč
 CZK/USD • 25,422/-0,154 Kč
 PX • 964,31/+1,14 %
 EURO STOXX 50 • 3270,83/-0,21 %
 ZLATO • 1228,30 \$/-0,69 %

KOMENTÁŘ: MY, KTERÍ JSME VYRŮSTALI ON-LINE / str. 16

Krátce

Kraje dají úzkokolejce více peněz

Jindřichohradecké místní dráhy by letos měly mít o poznání méně finančních starostí. S Jihočeským krajem a Krajem Vysočina si vyjednaly výhodnější finanční podmínky pro pravidelný provoz vlaků na známé úzkorozchodné trati. **str. 9**

Apple se stal největším výrobcem smartphonů

Trh s chytrými telefony v posledním kvartálu loňského roku ožil, prodalo se rekordních téměř 439 milionů přístrojů. Společnost Apple jich prodala více než konkurenční Samsung a vystřídala ho na postu oborové světové jedničky. **str. 10**

Německým prezidentem bude Steinmeier

Příštím německým prezidentem bude Frank-Walter Steinmeier. Exministra zahraničí podle očekávání jasnou většinou zvolilo Spolkové shromáždění. Jedenašedesátiletý sociální demokrat nahradí Joachima Gaucka, který odstoupil 18. března. **str. 14**

Češi otevřou pobočku Hamleys v Polsku

Otevření
hračkářství
Hamleys ve Varšavě
vyjde na
2
miliony eur.

přečtěte si:

**SPECIÁL
ICT**

BYZNYS / str. 8

Foto: Profimedia.cz

Zápisník
Jany Havligerové

Politici milují pohádky

Česko má první konkrétní plán na vybudování supermoderní železnice. Nebudeme se dopravovat Hyperloopem ani jezdit na magnetickém polštáři jako třeba v Šanghaji, ale zemi by měly protnout vysokorychlostní tratě. Taky dobrý. Jen škoda že se toho dočkáme, až naprší a uschne.

Sociálnědemokratický ministr průmyslu Jan Mládek si může podat ruku s Matějem Stropnickým, předsedou Zelených. Mají dost podobné představy o tom, co je dobré pro občany Česka. Stropnický před časem prohlásil, že není normální, aby osmdesát procent českých občanů mohlo každý rok dosáhnout na leteckou dovolenou. Mládek pro změnu tvrdí, že roaming, tedy volání ze zahraničí, je jen pro elity. Také žije v jiném století.

Senátor Václav Chaloupek, více známý jako autor zvířecích večerníčků, chce natočit pohádky ze Senátu. Z politické scény jsme koneckonců na pohádky zvyklí, umělecké ztvárnění jim jistě neuškodí. A vzhledem k tomu, že v horní komoře parlamentu se zatím nemluví tak jádně jako ve sněmovně, existuje naděje, že by se nová dílka mohla vysílat před dvaadvacátou hodinou.

Strana práv občanů, do března 2014 taktéž zemanovci, už má v podzimních parlamentních volbách zajištěného jednoho voliče. Hlas jí závazně slíbil čestný předseda strany prezident Miloš Zeman. Tak teď ještě oslovit pár desítek tisíc dalších a vstup do sněmovny je v kabeli.

Protagonisté dne

Boris ČAJÁNEK

ŠÉF JHMD

Jindřichohradecké místní dráhy vyjednaly pro svou úzkokolejku více peněz od Jihočeského kraje a Kraje Vysočina.

str. 9

Tim COOK

ŘEDITEL APPLU

Pod jeho vedením se Applu poprvé po pěti letech podařilo předstihnout konkurenční Samsung v počtu dodaných chytrých mobilů.

str. 10

Frank-Walter STEINMEIER

PREZIDENT SRN

Jasnou většinou jej zvolilo Spolkové shromáždění coby příštího německého prezidenta. Exministr zahraničí do funkce nastoupí 18. března.

str. 14

Foto: tisk

RUSNOKOVI MUŽI. Noví členové bankovní rady Oldřich Dědek (uprostřed) a Marek Mora (vpravo) jsou považováni za proevropské ekonomy, kteří nejsou příliš nakloněni slabé koruně.

ČNB startuje v nové sestavě

■ Tandem nováčků může posílit pozici guvernéra Rusnoka.

Jaroslav Bukovský

Více nadšení pro přijetí eura i pro uvolnění kurzu koruny, ale i větší poslušnost současnému guvernérovi, taková je sázka odborníků na posun v politice nové sestavy bankovní rady ČNB. Členy nejužšího vedení centrální banky se stal dnešním dnem tandem Oldřicha Dědka a Marka Mory, ekonomy převážně vnímaný jako proevropský a méně nakloněný slabé koruně. Ze sestavy bankovní rady, která v roce 2013 spustila devizové intervence, tak v ČNB zůstávají jen dva ze sedmičky členů, Mojmir Hampl a Vladimír Tomšík. Oběma definitivně skončí angažmá v centrální bance ke konci listopadu příštího roku.

„Hlavní změna spočívá v tom, že bankovní rada ČNB je nyní naplněna několika lidmi, kteří mají úzkou vazbu na guvernéra Rusnoka a kteří v ní s největší pravděpodobností sedí na jeho doporučení. Rusnok tak bude

v radě velice lehce hledat podporu pro své měnově-politické postoje,“ míní hlavní ekonom Consequ Martin Lobotka. Ani tak však zásadnější obrat nelze čekat, za nitky v pozadí prý totiž tahají stále stejní lidé.

„Čekejme spíše mírné změny, jelikož experti ČNB, kteří mají na podobu měnové politiky zásadní a možná i nejzásadnější vliv, ač nejsou přímo členy rady, jako Tomáš Holub nebo Petr Král, v centrální bance nadále působí na klíčových pozicích,“ připomíná hlavní ekonom Cyrrusu Lukáš Kovanda.

„Mírně zesílí názor, že intervenční režim by měl být co nejdříve opuštěn a koruna by měla více podléhat tržním vlivům a měla by být centrální bankou ovlivňována jen neoficiálně v rámci určitého širšího nevěřejného procentuálního pásma,“ soudí analytik BH Securities Martin Vlček. Mora podle něho nebyl u zrodu

intervencí ani je nepodporoval, neměl by tak mít problém s jejich dřívějším ukončením.

Dvojice nových členů bankovní rady nahradí Pavla Řežábka, kterému končí druhý šestiletý mandát a nemůže být znovu jmenován, a Lubomíra Lízala, kterého se prezident Miloš Zeman rozhodl znovu nejmenovat.

Dědek i Mora pracovali v minulosti na vysokých postech v evropských institucích. „Oba noví členové mají předpoklady být výraznými zastánci brzkého přijetí eura,“ uvedl expert Moody's Analytics Tomáš Holinka.

Naposledy změnil vrcholný orgán ČNB své složení loni v květnu. Tehdy do rady přistoupil bývalý ekonom ING a BH Securities Vojtěch Benda a Tomáš Nidetzky, který stejně jako současný guvernéř Jiří Rusnok prošel během své kariérní dráhy finanční skupinou ING.

„Oba noví členové mají předpoklady být výraznými zastánci brzkého přijetí eura,“ uvedl expert Moody's Analytics Tomáš Holinka.

Kurzový závazek se může opakovat

■ Pokud ekonomie zahrozí závažným neočekávaným problémem, může být kurz koruny vůči euru zafixován znovu, míní bývalý člen bankovní rady ČNB Lubomír Lízal.

EB Bylo období slabé koruny pro ekonomiku přínosem? Z podprůměrně fungující ekonomiky jsme se posunuli do stavu, kdy máme nejnižší nezaměstnanost v celé EU a současně nám rostou reálné mzdy i investice. Kurzový závazek tedy s čistým svědomím považuji za jednoznačný úspěch a přínos pro ekonomiku.

EB Někteří z ekonomů předpokládají, že inflace koncem roku opět zpomalí. Pokud by se dostala pod cílovou hodnotu, dokázete si představit opětovný návrat do režimu kurzového závazku? Dnešní inflace je pro centrální banku paradoxně již jen hezká historie. Necílujeme dnešní stav, ten je pouze východiskem pro to, aby kroky měnové politiky dnes a v blízké budoucnosti vedly k dosažení a udržení inflačního cíle v horizontu měnové politiky, tedy v období za rok až rok a půl. Hypoteticky si dokážu návrat ke kurzovému závazku představit, ale jen pokud přiletí nějaká ekonomická „černá labuť“ typu vzniku nové dluhové krize v eurozóně, nikoli kvůli běžným vychýlením ekonomiky.

EB Jak obtížné bude pro ekonomiku opuštění kurzového závazku? Například zajištění exportérů bylo koncem loňského roku stále ještě relativně nízké. Musíme rozlišovat mezi přímým a přirozeným zajištěním. Přirozeným zajištěním

je stav, kdy své produkty či služby prodávám v eurech a současně si například vezmu půjčku v eurech nebo taktéž za eura nakupuji vstupy. Způsob zajištění je velmi individuální a nízká míra přímého zajištění ještě nemusí mít významný dopad na budoucí změnu kurzu. Navíc trh s korunou je dnes překoupen. Podle mě korunu nakupují spíše netrpěliví investoři, jinak by neakceptovali státní dluhopisy s negativním výnosem. Takže já osobně očekávám, že v důsledku rychlé likvidace otevřených pozic bude mít koruna tendenci oslabit.

EB Do jaké míry je ČNB „v předvečer“ exitu názorově jednotná?

Způsobem řízení naší společnosti je obecně parlamentní demokracie s nalézáním řešení prostřednictvím diskuzí. Obdobně jako v parlamentu je v každém takovém tělese nějak nastaven rozhodovací proces, třeba hlasováním. Ostatně i proto existuje bankovní rada či Ústavní soud, jejichž členové

jsou osobnosti s různými názory a zkušenostmi. Pro mě je jednotnost názorů známkou absence demokratické diskuze a příznakem úpadku či totality.

EB Devizové rezervy v lednu enormně rostly, při spuštění intervenčního režimu se hovořilo o 100 miliardách měsíčně v případě extrémů, lednové intervence byly násobně vyšší. Je eura ještě kam smysluplně investovat? Investiční volba, tedy posouzení kombinace likvidity, rizika a výnosu, je volbou ČNB. Investiční možnosti navíc nejsou omezené eurovrou oblastí. Takže já žádná reálná vnější omezení nevidím, jde jen o otázku zvolené kombinace zmíněných parametrů.

/buk/

Pro mě je jednotnost názorů známkou absence demokratické diskuze a příznakem úpadku či totality.

Miliardáři nehájí zájmy lidí, obul se Sobotka do ANO

■ Širší vedení ČSSD schválilo dlouhodobý program, za hlavního soupeře považuje ANO. Strana cílí na zaměstnance, rodiny s dětmi a seniory. Důraz klade také na vysokorychlostní železnice.

Pavel Otto

Konkurenceschopnost české ekonomiky nesmí být podle sociální demokracie založena na nízkých platech, ale na kvalifikovaných pracovnících, inovacích a výrobcích s vysokou přidanou hodnotou. Strana chce také zamezit vývozu kapitálu do zahraničí ve formě dividend, část těchto peněz by měla zůstat v Česku ve vyšších mzdách. Plánuje vrátit daňovou progresi pro fyzické osoby s vyššími příjmy a zavázat sektorovou daň především pro banky. Počítá s tím dlouhodobý program ČSSD o pěti desítkách stran, na němž se dohodl ústřední výkonný výbor partaje. Schválit ho má její březnový sjezd. Poprvé se v něm objevuje důraz na výstavbu vysokorychlostních železnic, klíčové je lepší spojení s Německem.

Krátce

Koronové dluhopisy by se měly zdánit

Ministr financí Andrej Babiš (ANO) navrhne, aby byly zdanovány výnosy z korunových dluhopisů vydaných v době, kdy dani nepodléhaly. Změna by měla platit od příštího roku. Obligace tehdy vydala i skupina Agrofert, koupil je Babiš, jemuž koncern patřil. Korunové dluhopisy vydávaly i jiné společnosti.

Vysokoškoláci chodí i přes pochybnosti k volbám

Více než čtyři pětiny studentů českých vysokých škol

Šéf socialistů Bohuslav Sobotka zopakoval, že hlavním soupeřem ve volbách do Poslanecké sněmovny je hnutí ANO Andreje Babiše a jedině ČSSD ho může porazit. „Chceme hájit zájmy zaměstnanců, rodin s dětmi, seniorů nebo lidí s průměrnými příjmy. Je důležité si uvědomit, že zájmy normálních lidí nehájí miliardáři,“ prohlásil Sobotka. Z dlouhodobé vize bude vycházet program pro podzimní volby.

„Rozhoduje se o tom, kdo v této zemi uspěje,“ řekl místopředseda ČSSD Lubomír Zaorálek, jenž má přípravu dokumentu na starosti. Připomněl spor s Babišem a částí byznysu o to, zda má země přijímat další pracovníky z Východu. Podle Zaorálka jde o krátkodobý zájem

„oligarchických tendencí“. „Nemá smysl vytvářet výroby, které budou udržovat Česko jako nízkonákladovou pracovní sílu. Kašlou na to, že dlouhodobě pro zemi, národohospodářství je to sporné, a dokonce minusové. Nesmíme se stát ekonomickou a politickou periferií,“ poznamenal. Před podzimmím kláním

nechce strana nechat nic náhodě, po více než deseti letech opět najme americkou komunikační

agenturu. Má jít o společnost STG, která pomáhala k vítězství bývalému americkému prezidentovi Baracku Obamovi. Jeho nástupce Donald Trump sdílí s Babišem podle zástupců firmy podobný temperament, nedostatek politických zkušeností a disciplíny.

Starec uvolní post místopředsedy

Dosavadní místopředseda ČSSD pro hospodaření Martin Starec se stane ekonomickým ředitelem strany. Její šéf Bohuslav Sobotka ho do nově zřízené funkce jmenuje v nejbližších dnech. „Politické vedení sociální demokracie se zbaví starosti řešit hospodaření,“ vysvětlil. Uvolněné místo v gremiu zvýšilo šance pražského radního pro dopravu Petra Dolínka. Volit místopředsedy bude březnový sjezd socialistů.

chodí k volbám pravidelně, nebo alespoň většinou. Neodrazuje je ani nedůvěra ve vliv voleb na situaci v zemi – jen 29 procent z nich si myslí, že volby mají šanci něco výrazně změnit nebo ovlivnit. Vyplynulo to z výsledků on-line průzkumu časopisu Studenta.

SPO chce jít do voleb s Okamurou

Strana práv občanů (SPO) by chtěla kandidovat do sněmovních voleb společně s hnutím Svoboda a přímá demokracie (SPD) Tomia Okamury. Se

spoluprací s SPD souhlasí i čestný předseda strany prezident Miloš Zeman. SPD chce jít ale do voleb sama, řekl Okamura.

ČSSD trvá na třech miliardách pro kraje

Vládní ČSSD trvá na tom, aby kraje dostaly letos na opravy svých silnic tři miliardy korun, tedy o miliardu víc než regionům nabízí ministr dopravy Dan Ťok (ANO). „Premiér by v tom případě měl ukázat prstem na tu dálnici, kterou letos nemáme začít stavět,“ reagoval Ťok. /čtk/

Další tři úřady spustí svoji mobilní aplikaci

■ Většina velkých pražských radnic již nějakou svoji aplikaci pro chytré telefony provozuje.

Nové mobilní aplikace připravují tři pražské radnice. Podobné systémy umožňují rezervaci na úřadě, hlášení závad nebo upozornění na čištění ulic. Praha 11 ji spustí do dvou měsíců, pracuje na ní také Praha 3 nebo Praha 8. Dalších osm radnic velkých městských částí už aplikace má, stejně jako hlavní město, které plánuje spustit další.

Většina nabízí obsah podobný radničnímu

webu – aktuality, kontakty na pracovníky úřadu, přehled kulturních a sportovních akcí, škol, sportovišť nebo úřední desku. Častou funkcí je možnost nahlásit závalu, například rozbitou lavičku, díru v chodníku nebo plný odpadkový koš.

Od roku 2013 má aplikaci Úřad v hrsti Praha 6, stáhlo si ji kolem tisíce lidí. „Máme v úmyslu nabídnout v dohledné době občanům aplikaci propojenou s mapovým informačním systémem, kde

budou přehledně znázorněny veškeré relevantní aktivity radnice,“ řekl mluvčí Martin Churavý.

V Praze 7 další vývoj aplikace nahradí nový web.

„Připravujeme nové webové stránky, které budou prohlížení v mobilních telefonech podporovat bez potřeby dalších aplikací,“ řekl mluvčí Martin Vokůš.

Asi půl roku funguje aplikace Prahy 1. Plánuje i část pro podnikatele, které by upozornila například na zá-

bor chodníku či ulice v okolí jejich provozovny. Minulý měsíc spustila aplikaci Praha 12. Očekává, že si ji stáhne až pět tisíc lidí.

Žádnou aplikaci zatím nemají radnice Prahy 2 a Prahy 9. Praha 14 počítá podle mluvčí Veroniky Berné s vytvořením celoměstské platformy, kterou hlavní město připravuje. „Pokud nedojde ke shodě na celoměstské verzi aplikace, je Praha 14 připravena začít pracovat na vlastní verzi řešení,“ řekla.

Magistrát zatím oznámil brzké spuštění aplikace zmente.to, kde budou moci Pražané upozornit na rozbité lavičky, chodníky či polámané stromy. /čtk/

Praha 12 očekává, že si její aplikaci stáhne až **pět tisíc** lidí.

Krátce

Na okraji města mají problém s divočáky

Foto: čtk

Praha 14 vyzvala vedení města k razantnímu řešení problému s přemnoženými divočáky na východním okraji Prahy. Důvodem výzvy je opakované napadení psů kancem na území městské části. Myslivci již radnici dodali návrh opatření, podle starosty Radka Vondry (TOP 09) je ale nedostatečný. Praha prostřednictvím mluvčího Víta Hofmana uvedla, že situaci již společně s lesy hlavního města řeší. /čtk/

ZAMILOVANÝ MUŽ

POPŘVÉ V ŽIVOTĚ JSEM BYL
NAPROSTO ŠŤASTNÝ

LITERÁRNÍ SENZACE 21. STOLETÍ

Druhá část autobiografického románu *Můj boj*, jehož leitmotivem je láska – ovšem v knausgårdovském pojetí.

I láska, stejně jako život, totiž znamená boj. Brilantní dílo důrazně plní slib, kterému věřil málokdo: že se čtenář i po několika stech stranách bude dožadovat pokračování.

Vydává:
Euromedia Group, a. s. – Odeon
Žádejte ve svém knihkupectví

Druhá řada oblíbené soutěže
S NOVÝM OBSAZENÍM

KDO
TO VÍ?

Každou sobotu
a středu ve 20:15
na TV Barrandov

Česko je už 25 let na síti

■ Je to přesně **čtvrtstoletí**, kdy na půdě ČVUT slavnostně připojili tehdejší **Československo k internetu**. Ačkoli měla síť sloužit původně jen k akademickým účelům, během několika let se rozšířila a dnes si život bez ní neumíme představit.

Foto: čtk

Ačkoli je internet globální sítí, která propojila svět jako málokterý nástroj v minulosti, česká síť má své zvláštnosti. „Nejvýznamnějším českým specifikem je pravděpodobně Seznam.cz,“ říká publicista a IT analytik Petr Koubský. „Profituje z toho, že Češi mají rádi domácí věci a že se neradi a špatně učí jazyky. Ale nic by mu to nebylo platné, kdyby to nebyla výborně řízená a vynalézavá firma,“ vysvětluje úspěch českého vyhledávače Koubský.

Seznam byl v Česku dlouho nejpoužívanějším vyhledávacím nástrojem, další výraznější hráč na trhu, Centrum.cz, míval na svém vrcholu podle Českého statistického úřadu ve srovnání se Seznamem pouze sedminu návštěvníků. Na podzim roku 2006 se však na českém internetu objevil Google, který postupně rozšiřoval své služby a Seznam z jeho pozice nejpoužívanějšího vyhledávače vytlačil.

V první polovině roku 2013 si vláda tehdejšího premiéra Petra Nečase vytyčila cíle, které měly určit směr vývoje digitálních technologií. Program, který se jmenuje Digitální Česko 2.0, slíbil posílit digitální ekonomiku pomocí změn v regulaci, přístupu k informacím z veřejného sektoru pomocí internetu nebo zvýšit dostupnost informačních technologií pro všechny skupiny obyvatel.

Nejviditelnějším bodem je však cíl zvýšit rychlost internetu. Ta by měla do roku 2020 u všech uživatelů dosahovat alespoň 30 Mbit/s a minimálně 100 Mbit/s u poloviny domácností. Projekt má však k naplnění záměru daleko. Podle měření společnosti Seznam.cz se za poslední rok a půl rychlost připojení k internetu v podstatě nezvýšila. Na požadovanou rychlost 30 Mbit/s tak dosahují tři roky

před vytyčeným datem jen dvě procenta uživatelů. Internet dosahující stabilní rychlosti 100 Mbit/s má v Česku jen 0,01 procenta přípojek.

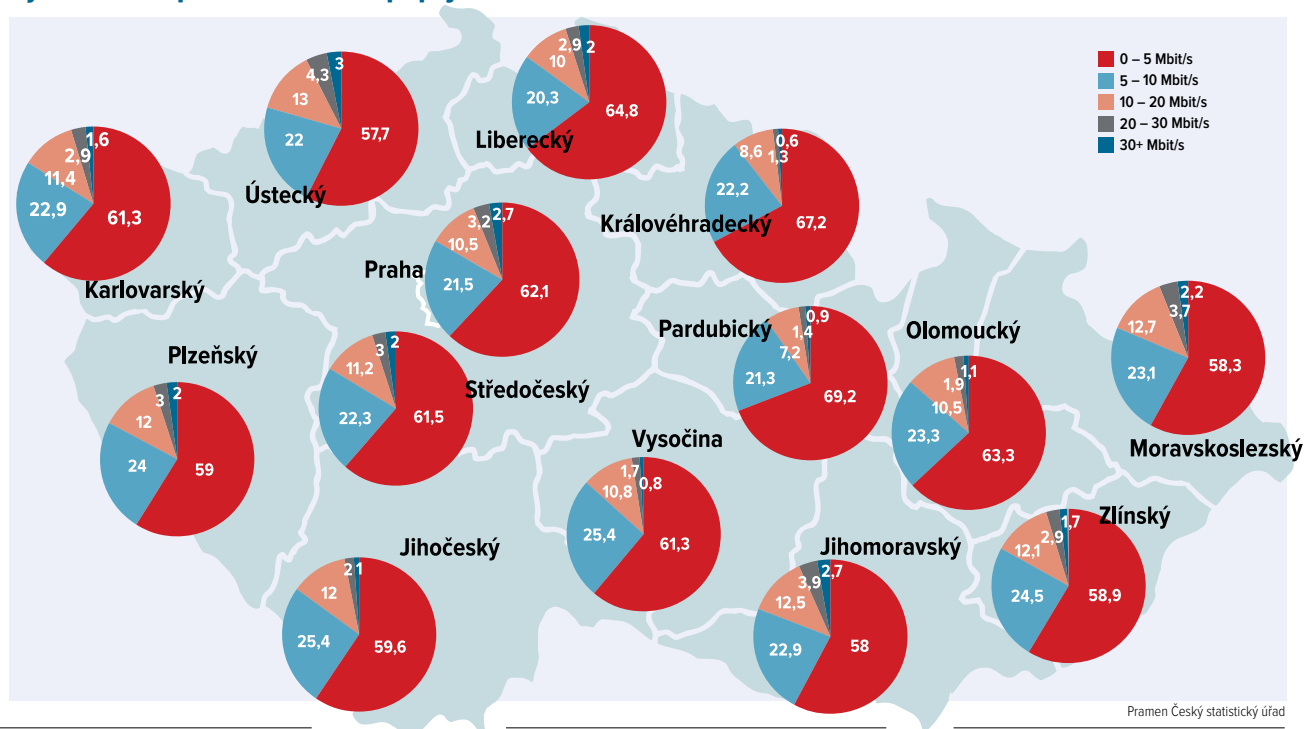
Vicepremiér Pavel Bělobrádek ale dokonce přede dvěma lety řekl, že by plány programu měly být ještě ambicióznější. Jako příklad uvedl Německo, které si tehdy jako minimální rychlost vytyčilo 50 Mbit/s.

„Rychlý internet u nás však očividně není politickou

prioritou,“ říká ke státnímu programu Petr Koubský. „Slova už dlouho zůstávají jen slovy. V tom je náš hendikep proti některým evropským zemím s prozíravějšími vládami,“ dodává Koubský. Podle Jana Gruntoráda ze sdružení CESNET kvůli tomu končí některé projekty, jejichž zaměření a výsledky by byly pro občany velmi užitečné – jako příklad uvádí projekt elektronické zdravotní knížky IZIP.

Problémů je však na českém internetu více. „Nejasnosti kolem soukromí, dohledu a odposlechů, legislativní zmetky typu EET pro e-shopy nebo zastaralé školství,“ vyjmenovává Petr Koubský. „Prostor pro zlepšení vidím zejména v cenové politice operátorů, která je výrazně výhodnější pro firemní zákazníky než pro fyzické osoby,“ doplňuje další problém Jan Gruntorád.

Rychlostní mapa internetového připojení

Seznam předběhl Google o dva roky

K prvním pokusům o připojení k internetu došlo na podzim 1991. Přípravy však probíhaly již tři roky. Tehdy bylo cílem připojení k akademické síti EARN. První linka vedla z pražských Dejvic do rakouského Lince. Po oficiálním zahájení činnosti internetu 13. února 1992 schválila vláda 20 milionů korun na projekt FESNET. Jeho cílem bylo vybudovat českou a slovenskou páteřní síť. Z ní časem vznikl český CESNET a slovenský SANET.

Ústředními body akademické sítě CESNET byly Praha a Brno, k nimž se postupně připojovala další města. A to většinou dnes těžko představitelnou rychlostí 19,2 kb/s. Touto rychlostí byste jednu písničku stahovali déle než půl hodiny. V průběhu relativně krátké doby se však zvýšila rychlost internetu a vznikly další linky se zahraničními uzly.

„V roce 1992 jsme připojovali k internetu zejména velké sálkové počítače na univerzitách a využití internetu v domácnostech pro osobní potřebu jsme rozhodně nepředpokládali,“ říká Jan Gruntorád, koordinátor projektu, který v devadesátých letech internet do Česka přivedl. „Dle mého názoru je dobře, že vlády jednotlivých států do jeho vývoje zasahovaly minimálně, a byl bych rád, aby tento trend pokračoval,“ dodává Gruntorád, který dnes působí jako ředitel sdružení CESNET.

V roce 1995 byla dobudována síť CESNET a přišel další

důležitý krok. Skončil tehdy monopol Eurotelu a na trh s internetovým připojením mohli vstoupit další hráči – na síť se dostaly jak firmy, tak domácnosti, zároveň se zrychlilo připojení.

Už o rok později vyvinul Ivo Lukačovič vyhledávač Seznam.cz, o dva roky dříve, než spatřil světlo světa Google. Sám Lukačovič se v roce 1998 angažoval v petici proti Telecomu, který chtěl zvýšit cenu poskytování internetu až o 60 procent. Tehdy se přitom za připojení platilo pět tisíc korun měsíčně. Cena se postupně začala snižovat také v souvislosti s novými technologiemi poskytování internetu. Vytáčené připojení začala nahrazovat technologie ADSL.

Na počátku nového tisíciletí disponovalo internetem přibližně pět procent českých domácností, jejich počet však prudce rostl. V roce 2005 již byla připojená pětina obyvatel a o čtyři roky později polovina. „V rámci postkomunistických zemí patříme mezi ty, kterým se rozjezd internetu povedl,“ hodnotí publicista a analytik Petr Koubský. Podle něho je výhodou především fakt, že mnoho českých technologických inovátorů stále podniká v tuzemsku, místo aby odcházeli do zahraničí.

Stranu připravil

Michal Tomeš

Český internet v číslech

K internetu je v současné době v Česku připojeno 77 procent lidí a jen o čtyři procenta méně se jich v internetovém prostředí pohybuje pravidelně. Za posledních pět let přitom vzrostlo toto číslo o 15 procentních bodů. Podle listopadové zprávy Českého statistického úřadu z loňského roku více než 93 procent uživatelů internetu využívá e-mail a téměř polovina se pohybuje na sociálních sítích.

Nejaktivnější skupinou na internetu jsou studenti, pravidelně jeho služeb nevyužívá jen jeden ze sta. Naopak nejméně početnou skupinou jsou důchodci, na síti surfuje jen každý desátý. Od roku 2005 se však toto množství zdesetinásobilo. Roste i množství lidí, kteří na internet přistupují přes mobilní telefon. V současnosti jich je 41 procent.

V průběhu let rostla obliba internetu také mezi podnikateli. Vlastní webové stránky mají dnes čtyři z pěti malých podniků, 90 procent středních a 94 procent velkých firem. Podle sdružení CZ.NIC je nyní na internetu 1,28 milionu internetových domén s českou koncovkou .cz.

Díky rozmachu internetu vzniklo nové odvětví podnikání – e-commerce, které od základu změnilo

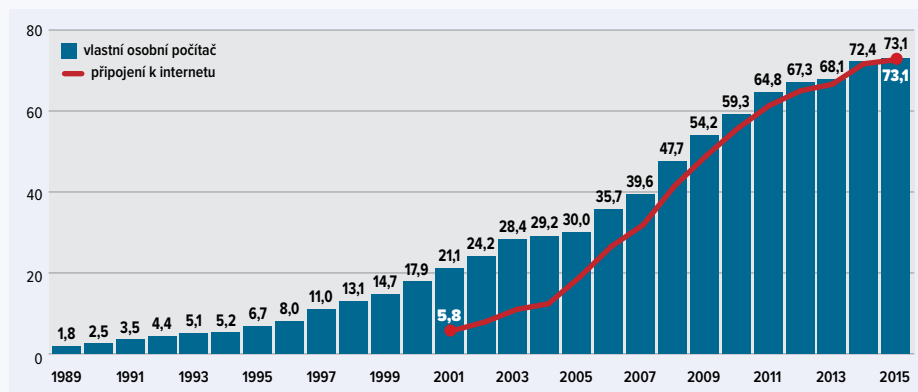
nákupeň návyky většiny lidí. Podle průzkumu společnosti Shoptet činil obrat e-commerce v loňském roce 100 miliard korun a tvoří tak devítiprocentní podíl na celém maloobchodním trhu. Meziročně odvětví e-commerce rostlo o 24 procent.

Více než čtvrtina zákazníků e-shopů si na nakupování po internetu cení především možnosti jednoduše a rychle porovnat nabídku zboží. Dvaadvacet procent lidí přes internet nakupuje kvůli většímu pohodlí, pětina zákazníků si cení časové úspory. Nižší cena zboží v e-shopech je rozhodujícím faktorem jen asi pro desetinu zákazníků.

Podle posledního průzkumu nakupuje několikrát do roka na internetu 60 procent Čechů, průměrná výše objednávky je pak čtrnáct set korun. Největší zájem je v e-shopech o mobilní telefony, parfémy a pneumatiky, v průběhu let však roste poptávka například také po potravinách.

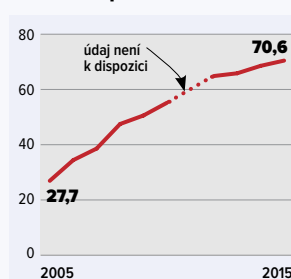
Vzrůstající obliba e-shopů tak nutí i klasické obchodní řetězce využívat internetových obchodních kanálů. Podle průzkumu společnosti Acomware má svůj vlastní e-shop 73 procent největších řetězců v České republice.

Počítač a internet v domácnostech (podíl domácností v procentech)

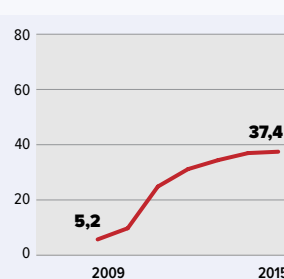

K čemu slouží internet (podíl osob nad 16 let v procentech)

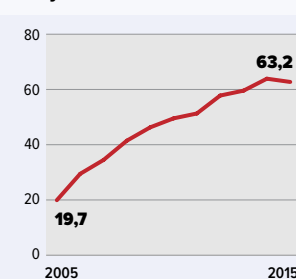
elektronická pošta

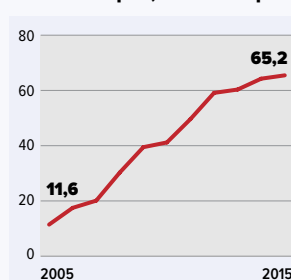
účast v sociálních sítích

zdroj informací o zboží a službách

čtení on-line zpráv, novin a časopisů

stahování filmů, videa

nákupy přes internet

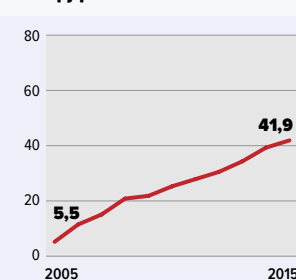

Foto: E15 Anna Vacková

RÁJ PRO DĚTI. Hračkářství Hamleys v pražské ulici Na Příkopě zabírá plochu šest tisíc metrů čtverečních. Větší prodejna hraček funguje v Evropě už jenom v Moskvě.

Čeští investoři ve Varšavě otevřou hračkářství Hamleys

Skupina podnikatelů, která vlastní franšizu londýnského hračkářství Hamleys pro pět zemí střední Evropy, otevře po Praze druhý velký obchod. Tentokrát v Polsku.

Tomáš Stingl

Na dva miliony eur přijde prodejna hračkářství Hamleys ve varšavském obchodním centru Galeria Północna. Rozhodli se do ní investovat čtyři čeští podnikatelé, kteří vlastní franšizu Hamleys pro střední Evropu. „Na přípravě už spolupracujeme s týmem Poláků. Smlouva s varšavským cent-

rem je podepsána, prodejnu chceme otevřít na přelomu srpna a září,“ informoval jeden z investorů Pavel Zavadil.

Franšizu Hamleys, nejstaršího prodejce hraček na světě, spustili její majitelé v květnu v Praze v ulici Na Příkopě. Je to druhé největší hračkářství v Evropě s více než stovkou zaměstnanců a plochou šest tisíc metrů čtverečních. Polská prodejna zabere necelou třetinu této plochy. „Bude to první pobočka Hamleys v Polsku o ploše 1600 metrů čtverečních,“ uvedl web varšavského nákupního střediska.

„Máme signály, že Varšava by mohla být dobrým místem z hlediska kupní síly,“ připomněl Zavadil. To potvrzuje vedoucí kanceláře

CzechTrade v polské metropoli Adam Suchanek.

„Přestože je průměrný příjem v Polsku srovnatelný s Českem, jsou tam mnohem rozevřenější nůžky mezi lépe vydělávajícími lidmi a zbytkem obyvatelstva,“ vysvětluje s tím, že právě ve Varšavě bydlí největší Poláci.

Franšiza Hamleys, kterou vlastní čeští investoři, platí také pro Slovensko, Maďarsko a Rakousko. „Dokážu si

představit, že na jaře roku 2018 bychom otevřeli další hračkářství ve Vídni,“ naznačil Zavadil.

Obrat 300 milionů korun za rok

Pražská prodejna Hamleys, která zahájila provoz loni v květnu, se stala druhým největším hračkářstvím v Evropě. Hned v úvodní sezoně se pod vedením jednoho z investorů Pavla Čmelíka uchytila. Provozovatelé předpokládají, že během prvního roku ji navštíví 2,7 milionu zákazníků. Očekávaný roční obrat by se mohl pohybovat kolem 300 milionů korun. V Evropě je větší hračkářství už jen v Moskvě.

Do hračkářství Hamleys ve Varšavě vloží čtveřice českých podnikatelů

2

miliony eur.

Prodejce pokladen čeká koncem měsíce nápor

Posilování call center, zavádění víkendového prodeje a prodloužení pracovní doby. Všechny tyto jevy provázejí přípravu prodejců EET pokladen na nápor zákazníků koncem měsíce.

Autentizační údaje si zatím vyzvedla pouze čtvrtina z 250 tisíc obchodníků, jichž

se týká druhá vlna EET. Zhruba 180 tisíc subjektů tak má na připomenutí dvanáct pracovních dnů, což podle prodejců pokladen nelze stihnout.

„V rámci visehradské čtyřky jsme se s takovým vyčkáváním nesetkali. Dodání pokladny a její zprovoznění

zabere nějaký čas a naši obchodní partneři jím budou stále víc limitováni,“ uvedl František Pastířák z výrobce pokladen Elcom Prešov.

„Z původních desítek dodavatelů zbylo zhruba pět, kteří jsou schopni odbavovat obratem stovky až tisíc zákazníků denně,“ uvedl

Michal Wantulok ze společnosti Dotykačka. Podle šéfa dceřiné firmy O2 eKasa, která je největším dodavatelem pokladen pro EET, Luboš Lukasička dosavadní vývoj kopíruje první vlnu, kdy tři týdny před startem neměla přihlašovací údaje ani polovina subjektů.

Šéf Družstva CBA sdruženího 950 prodejen Roman Mazák odhaduje, že na EET je připravena pětina prodejen. „Spousta obchodníků nemá představu o technické a časové náročnosti zavedení EET, a tak nechávají vše na poslední chvíli,“ dodal Mazák. /čtk/ **Více E15.cz**

Krátce

Stát zvažuje podporu prodejen na venkově

Pracovní skupina složená z pěti rezortů hledá cestu, jak zabránit krachům obchodů s potravinami na venkově. Návrh ministerstva zemědělství na systémovou změnu v podobě daňových slev a bonusů by mohla dostat na stůl vláda do konce března. „Ztrátové prodejny dotujeme, dochází nám ale dech a do budoucna je nedokážeme držet,“ řekl iDnes.cz ředitel sítě Konzum Miloslav Hlavsa. **NÁZORY str. 16**

Saldo agrárního obchodu se prohloubilo

Schodek agrárního zahraničního obchodu loni vzrostl o 3,3 miliardy korun na 22,6 miliardy. Do Česka se přivezlo zboží za 224,6 miliardy korun, vyvezlo se za 202 miliard korun. Uvedlo to ministerstvo zemědělství s odkazem na předběžné údaje Českého statistického úřadu. Nejvíce se zvýšily cigarety a pšenice, největší byl dovoz vepřového, čokolády a kávy.

Aut na alternativní pohon se prodalo méně

Prodej nových osobních aut na alternativní pohon v evropských zemích loni stoupl o 6,7 procenta na 687 tisíc vozů. V Česku však klesl o 4,6 procenta na 5090 vozidel. Země tak skončila na šestnáctém místě v Evropě, ukazují údaje sdružení evropských výrobců automobilů ACEA. /čtk/

Kraje dají na úzkokolejku více peněz

■ Jindřichohradecké místní dráhy už podepsaly smlouvu s Krajem Vysočina, dohodly se i na jihu Čech.

Jan Šindelář

Společnost Jindřichohradecké místní dráhy (JHMD) by letos měla mít o poznání méně finančních starostí než loni. Podařilo se jí s Jihočeským krajem a Krajem Vysočina vyjednat výhodnější finanční podmínky pro pravidelný provoz vlaků na obou větvích známé úzkorozchodné tratě.

Dohodu se přitom podařilo uzavřít výrazně dříve než v minulých letech, což svědčí o zlepšování donedávna napjatých vztahů mezi kraji a firmou. Větší část výkonů úzkokolejné dráhy

připadá na jižní Čechy. Obě strany tam předběžně dospěly k dohodě, podle které se dotace na jeden vlakový kilometr zvýší o necelých sedm korun na 79,562 koruny.

„Je v tom zahrnut například mzdový nárůst nebo opravy a údržba,“ potvrdil poradce jihočeského hejtmána pro dopravu Ivan Študlar. Celkem tak dopravní společnost za objednané služby dostane letos od kraje téměř 14,3 milionu korun, o 1,2 milionu korun více než loni. Dohoda teď míří na jednání rady kraje, která musí kontrakt schválit. Pak bude podepsán.

To se už podařilo v kraji Vysočina, kde je vývoj podobný. Železniční společnost tam dostane téměř 13,5 milionu korun, což představuje 81,64 koruny za vlakový kilometr. Oba kra-

Foto: E15, Jan Šindelář

NAUTILUS. Modernizované vozy M27 připomínající kulatými okny ponorku přinesly jindřichohradecké úzkokolejce zatím spíše starosti. Dotace na rekonstrukci vozidel byla výrazně zkrácena.

Dopravce od Jihočeského kraje dostane letos

14,3 milionu, o 1,2 milionu korun více než loni.

je nově postupují v souladu pod heslem „za stejnou službu stejné peníze“. Základní částka za vlakový kilometr je stejná, výsledný rozdíl v konečné sazbě plyne z odlišného přístupu k odpisům za nová železniční vozidla v minulosti. Jihočeský kraj je už částečně hradil dříve.

Vedení společnosti jindřichohradecké dráhy si novou spolupráci s Vysočinou pochvaluje. „Pozitivem je skutečnost, že Kraj Vysočina nám bude na objednané výkony hradit zálohy stejně jako Českým drahám. V loňském roce nám kraj tyto zálohy nehradil a my

jsme museli celou službu předfinancovávat,“ vysvětlil šéf železniční společnosti Boris Čajánek. Podle něj se příznivě projevila také personální výměna po volbách, když v Jihlavě nahradil radního pro dopravu Libora Joulka jeho stranický kolega Jan Hyliš (ČSSD).

Obchodníci utržili za čaj přes dvě miliardy korun

■ Nejvíce roste spotřeba funkčních čajů, které pomáhají třeba proti zánětům či stresu. Naopak klesají prodeje čajů zařazených do kategorie bylinkových.

Tomáš Stingl

Tržby z prodeje různých čajů loni mírně rostly. Lidé jich nakoupili za dvě miliardy a čtyřicet milionů korun, uvedla agentura Nielsen. Pro srovnání, ještě před deseti lety Češi vypili čaj za 1,8 miliardy korun.

Meziročně stouply tržby v uplynulé sezoně jen o dvě desetiny procenta. Výrazněji vzrostla obliba čajů označovaných jako funkční, které prokazatelně příznivě působí

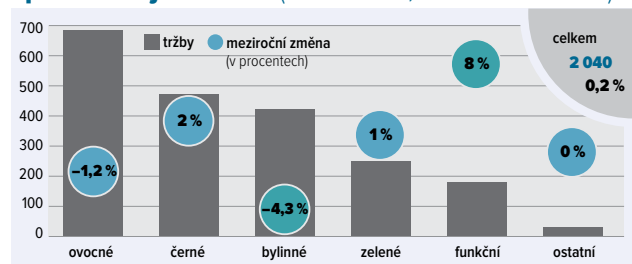
na zdraví. Obchodníci za ně utržili o osm procent více. „První příčku si udržují ovocné čaje, které tvoří třetinu celkových tržeb. Následují černé čaje téměř se čtvrtinovým podílem na trhu,“ uvedla mluvčí agentury Nielsen Mária Hukelová.

Zatímco tržby stouply, celková prodaná hmotnost čajů klesla o tři desetiny procenta na 3,6 milionu kilogramů.

„Nejvíce klesaly bylinné čaje, které zaznamenaly meziroční pokles v objemu o tři procenta a v tržbách o 4,3 procenta,“ upřesnila Hukelová.

Co se týče bylin a koření, v Česku je nabízí 47 farem. Pěstitelé v roce 2013 vyprodukovali 399 tun aromatických a léčivých rostlin, o rok později už jen 255 tun. Plyne to z prosincové ročenky ministerstva zemědělství.

Spotřeba čajů v Česku (v roce 2016, v milionech korun)

Pramen: Nielsen

Z energetiky

Alena Vitásková

Podomní prodejci

Od spotřebitelů i z médií se Energetický regulační úřad čas od času dozvídá, že „pracovníci ERÚ“ u někoho zvonili, nabízeli služby nebo chtěli kontrolovat faktury. To však není možné. Pracovníci ERÚ nechodí po domácnostech a nenabízejí nějaké služby ani změnu dodavatele.

Jedná se o jednu z nekalých praktik některých podomních prodejců. Ti se rádi zaštitují tím, že jsou z ERÚ a jdou zkontrolovat fakturu. Chtějí z dotyčného dokument vymámit, aby z něj zjistili veškeré údaje o odběrateli, odběrném místě, dodavateli i spotřebě. Pokud jim člověk něco podepíše, mohou toho zneužít a uzavřít nevhodnou smlouvu za jeho zády.

Někteří podomní prodejci podpisy nezřídka i falšují. Pracovníci regulátora kontroly faktur rozhodně nedělají. Úřad proto varuje, aby lidé kohokoli, kdo se „značkou“ ERÚ ohání, zásadně nepouštěli do domu či bytu. Je to právně postižitelná klamavá obchodní praktika, dotýčný také může zavolat policii.

K podobnému švindlu někteří podomní prodejci využívají i značku konkurenčních obchodníků. Pokud má odběratel zájem si jejich nabídku vyslechnout, necht' vždy žádá průkaz podomního prodejce a jeho identifikační údaje.

Pokud už se člověk stal obětí podvodníka, má potíže se smlouvanu na dodávku energií nebo se změnou dodavatele, může se obrátit na regulační úřad s žádostí o pomoc – a to osobně, telefonicky nebo písemně, ať už klasickou poštou, nebo elektronicky.

Autorka je předsedkyní ERÚ

Apple se stal největším výrobcem smartphonů

■ Trh s chytrými telefony v posledním kvartálu loňského roku ožil, prodalo se rekordních téměř 439 milionů telefonů.

Jan Láška

Společnost Apple prodala v posledním čtvrtletí loňského roku více telefonních přístrojů, než konkurenční Samsung. Ta tak po pěti letech poprvé ztratila titul největšího dodavatele mobilních telefonů na světě. Poprvé se

k podobné situaci schylovalo přede dvěma lety, kdy Apple prodal na konci roku 2014 rekordní množství iPhone 6. Tehdy ale americký výrobce Samsung pouze těsně dorovnal.

Trh smartphonů i přes patrné zpomalování během roku v předvánoční sezóně ožil, celkově se podle Strategy Analytics prodalo za říjen až prosinec 2016 rekordních 438,7 milionu smartphonů. Podobné, i když trochu střídmější číslo 428,5 milionu, dodala i analytická agentura IDC. V pořadí výrobců se nicméně agentury shodují.

Celkově trh vzrostl o sedm procent vlivem zvýšeného zájmu o smartphony v předvánočním období. Největší kus, 18,3 procenta tržního koláče, si ukousl Apple, když prodal rekordních 78,3 milionu smartphonů a umlčel tak kritiky, podle kterých iPhone 7 a 7 Plus nabízí jen málo inovací.

Samsung se v daném čtvrtletí potýkal s následky vzněcujících se modelů Note 7, a tak mu proti Applu chyběl konkurenční produkt. I přes tyto nepříjemnosti ale výrobce flexibilně pokrýval trh starším modelem Galaxy S7 Edge, kterému ke zvýšení atraktivit přidal nové barvy. Čtvrtletí tak skončilo s úctyhodnými 77,5 milionu prodaných smartphonů a 18,1procentním podílem. Rychleji než trh, a to dvouciferným tempem, rostl třetí světový výrobce Huawei. Byť na domácím čínském trhu přepustil první místo agresivnímu Oppo, v globálním pohledu si upevnil třetí místo. Udržet růst ve stejném tempu ale nebude pro Huawei vůbec jednoduché, výrobce meziročně své produkty zdražuje a konkurence nespí. Typickou ukázkou jsou pak čínské fir-

Foto: Reuters

JE O NĚJ ZÁJEM. iPhone 7 sychtal mnoho kritiky, zákazníci na něj však nezanevřeli.

my Oppo a Vivo, které začaly expandovat do asijských zemí. Obě patří do konglomerátu BBK Electronics, ale vystupují jako samostatné společnosti, proto je agentury počítají zvlášť. Pokud by šlo o dvě značky stejné firmy (například jako Huawei a Honor, nebo Lenovo a Moto a Zuk, nebo TCL a Alcatel), obsadilo by BBK s celkovým součtem 55,9 milionu mobilů třetí místo. Takhle se Oppo (zahrnuje i značku OnePlus) a Vivo podělily o čtvrté a páté místo.

Autor je redaktorem serveru Mobilmania.cz

Facebook klamal s čísly o reklamě

Sociální síť Facebook přiznala, že její manažeři nadhodnocovali informace ohledně zobrazování reklamy. Firma proto přislíbila, že poskytne data ohledně zobrazování inzerátů na své reklamní platformě, aby byl uskutečněn nezávislý audit, který by měl odpovědět na otázku, jak vlastně Facebook ve skutečnosti zobrazuje své reklamy.

Informaci přinesla agentura Reuters, která připomněla zářijové přiznání Facebooku. Ten tehdy uvedl, že metrika, která analyzuje průměrnou dobu, kterou uživatel stráví sledováním videa, byla uměle nadhodnocena. Facebook totiž uvedl průměrnou hodnotu jen těch lidí, kteří strávili sledováním videí déle než tři vteřiny.

Společnost následně přislíbila, že pro úspěšný audit poskytne veškeré potřebné informace včetně přesného stráveného času u videí v milisekundách. Dále také odhalí, jak je zobrazována reklama na Facebooku či jeho přidruženém sociální síti Instagram. /čtk/

Více E15.cz

Top 5 světových výrobců smartphonů za 4. čtvrtletí 2016 podle počtu prodaných kusů

Výrobce	4Q15 Distribuce (milionů kusů)	4Q16 Distribuce (milionů kusů)	Meziroční změna	4Q15 Tržní podíl	4Q16 Tržní podíl
1. Apple	74,8	78,3	4,7 %	18,7 %	18,3 %
2. Samsung	81,7	77,5	-5,2 %	20,4 %	18,1 %
3. Huawei	32,7	45,4	38,6 %	8,2 %	10,6 %
4. Oppo	14,4	31,2	116,6 %	3,6 %	7,3 %
5. Vivo	12,1	24,7	104,7 %	3,0 %	5,8 %
Ostatní	185,0	171,4	-7,3 %	46,2 %	40,0 %
Celkem	400,7	428,5	6,9 %	100,0 %	100,0 %

pramen IDC Worldwide Quarterly Mobile Phone Tracker

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 10. 2. 2017

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	19,433
Čína	1	3,696
Dánsko	1	3,634
EMU	1	27,020
Chorvatsko	1	3,622
Japonsko	100	22,404
Kanada	1	19,352
Maďarsko	100	8,760
Norsko	1	3,035
Polsko	1	6,291
Rusko	100	43,389
Švédsko	1	2,848
Švýcarsko	1	25,330
Turecko	1	6,898
USA	1	25,422
Velká Británie	1	31,682

Akcie na pražské burze

10. 2. 2017

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	69,15	1,69 %
ČEZ	430,50	-2,16 %
Erste Bank	789,50	0,84 %
Fortuna	96,00	1,27 %
Kofola	399,40	-0,15 %
KB	956,80	4,55 %
Moneta	88,60	2,72 %
O2 CR	269,50	1,01 %
Pegas	825,00	1,19 %
Philip Mor. ČR	13 350,00	0,75 %
TMR	700,00	6,87 %
Unipetrol	198,20	0,46 %
VIG	607,10	0,33 %
Celkový objem (v tisících korun)	1 676 450	

Krátce

Fitch potvrdila rating Slovenska

Ratingová agentura Fitch Ratings ohodnotila úvěrovou spolehlivost Slovenska stupněm A+ se stabilním výhledem. Rating podle agentury odráží mimo jiné solidní stav bankovního sektoru, členství země v eurozóně a její schopnost přilákat zahraniční investice.

Eurozóna a MMF dospěly k dohodě o Řecku

Představitelé eurozóny a Mezinárodního měnového fondu se dohodli na jednotném přístupu k silně zadluženému Řecku. Dohoda je důležitá pro pokračování záchranného programu pro Řecko.

Daimler přišel o korunního prince Bernharda

Z automobilky Daimler odchází šéf divize užitkových vozů Wolfgang Bernhard. Ten byl dříve považován za nástupce ředitele podniku Dietera Zetscheho. Podle zdroje agentury Reuters Bernhard svými restrukturalizačními opatřeními popudil vlivné odborové předáky. /čtk/

Maracanã v Rio chátrá

■ Ze stadionu zmizela většina elektroinstalace, desetina sedadel i busta novináře, který mu dal jméno.

Arsen Lazarevič

Brazilci investovali do stadionu Maracanã v Rio de Janeiru miliardy dolarů.

Při poslední rekonstrukci opravy spolky přes půl miliardy dolarů. Svatostánek postavený pro fotbalový šampionát v roce 1950 však dál chátrá, naposledy ho diváci navštívili při závěrečné ceremonii paralympijských her 18. září.

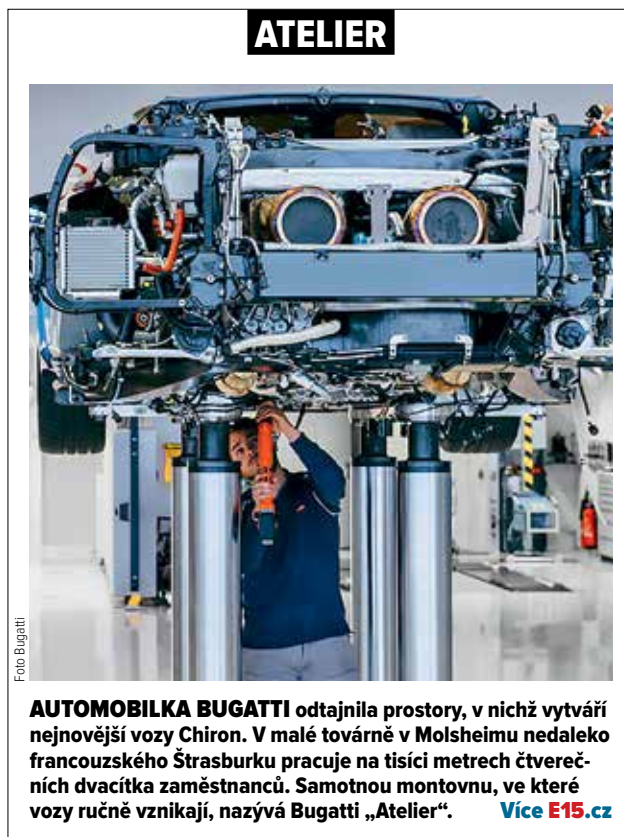
Ze stadionu se od té doby opět stala ruina. Hrací plocha je rozrytá, okna jsou

rozbitá a za pouhý půlrok si zloději odnesli desetinu z osmdesáti tisícovek sedadel. Místy chybějí i měděné kabely elektrických rozvodů, ale v konečném důsledku je to jedno – v průběhu ledna totiž elektrické závody přestaly do stadionu dodávat proud kvůli nezaplaceným účtům v souhrnné hodnotě dosahující téměř milionu dolarů.

Na stadionu chybí téměř jakákoliv elektronika, hasicí přístroje, zmizely dokonce i obyčejné hadice. Ukradena byla rovněž bronzová busta Maria Filha, novináře, po kterém nese stadion svůj oficiální název. Ikonickou stavbu brazilského sportu v minulosti využívaly také fotbalové týmy z města pod Cukrovou homolí, nicméně kvůli konání akcí v minulém roce se od té doby na stadion nevrátili.

DEZOLÁTNÍ STAV. Nejslavnější fotbalový stadion na světě lidé vyrabovali a kluby na něm nechtějí hrát.

ATELIER

Foto Bugatti

AUTOMOBILKA BUGATTI odtajnila prostory, v nichž vytváří nejnovější vozy Chiron. V malé továrně v Molsheimu nedaleko francouzského Štrasburku pracuje na tisíci metrech čtverečních dvacítka zaměstnanců. Samotnou montovnu, ve které vozy ručně vznikají, nazývá Bugatti „Atelier“.

Více E15.cz

266460/15

INZERCE

FÉNIX C4 CONTENT MARKETING

**UZÁVĚRKA
PŘIHLÁŠEK**

28/2/2017

www.soutezfenix.cz

Evropské země NATO Trumpa hned tak neposlechnou

■ Přestože by členové Severoatlantického paktu měli na obranu vynakládat **alespoň dvě procenta HDP**, po léta na připomínky tohoto závazku reagovali velmi laxe. Některé země vybičovala k větším investicím do armády až **ukrajinská krize** a další **současné hrozby**, dopad má i příchod **Donald Trumpa** do Bílého domu. Americký prezident totiž dává po nástupu do funkce najevo, že jeho vyjádření z kampaně platí a černé pasažéry kolektivní obrany **nehodlá tolerovat**. Přesto je pravděpodobné, že řada států NATO stanovený limit v nejbližších letech nesplní.

Karolína Flaszová

V roce 2015 podle údajů Severoatlantické aliance splnilo finanční závazek vůči ní pouze pět z 28 zemí: Spojené státy, Řecko, Británie, Estonsko a Polsko. Odhady naznačují, že se loni jejich skupina nerozrostla.

Už v příštím roce by ale měly do klubu premiantů přibýt zbývající pobaltské země. Litvu a Lotyšsko silně zneklidňuje dění na Ukrajině a v žádném případě nechtějí spojencům poskytnout důvod k váhání s pomocí proti případné ruské agresi. Ještě v roce 2015 se přitom náklady těchto států na obranu pohybovaly kolem jednoho procenta.

POBALTSKÉ ZEMĚ PLÁNUJÍ ZÁVAZEK PŘEKONAT

V navyšování rozpočtu neustrnulo ani Estonsko, které letos pošle do armády o téměř šest procent peněz více než loni a jeho výdaje se tak dostanou na 2,2 procenta HDP.

Pár aliančních členů neposílá do obrany ani jedno procento. Kromě Kanady šlo loni o Lucembursko, Belgii, Španělsko a o Slovinsko.

Také Litva dává najevo, že alianční dvouprocentní závazek nepovažuje za strop a do roku 2020 se chce dostat na 2,5 procenta. „Pan Trump má pravdu, když Evropě vysílá zprávu, že potřebuje více investovat do obrany. Je to skutečný budíček pro všechny členy Evropské unie,“ řekl před pár dny litevský ministr obrany Raimundas Karoblis.

Dalším adeptem na splnění požadavku je Francie, která v současnosti vynakládá kolem 1,8 procenta. Před časem slíbila, že se na dvě procenta dostane do roku

2025. Nyní ale v zemi sílí tlak, aby k tomu došlo o pět let dřív. „Musíme zůstat schopni zajistit ochranu Francie a Francouzů před celým spektrem hrozeb,“ argumentoval v tisku náčelník generálního štábu země Pierre de Villiers. Podle některých spekulací Paříž také doufá, že se po brexitu stane evropským lídrem NATO.

NĚMCI POSÍLÍ, KE SPLNĚNÍ LIMITU ALE MÁJÍ DALEKO

Svůj obranný rozpočet výrazně posiluje i Německo.

Letos vyčlení na armádu 37 miliard eur, téměř o dvě miliardy více než loni. Jenže i tak se dostane jen na 1,22 procenta HDP a naplnění závazku je tímto tempem v nedohlednu.

„Jdeme správným směrem, ale nemůžeme to zvládnout za jediný rok,“ podotkla ministryně obrany Ursula von der Leyenová. Americké armádní noviny Stars and Stripes koncem ledna uvedly, že Berlín riskuje konfrontaci s Trumpem, který podle něj zřejmě nebude ochoten chápat, proč nejsilnější evropská ekonomika za limitem tak výrazně zaostává.

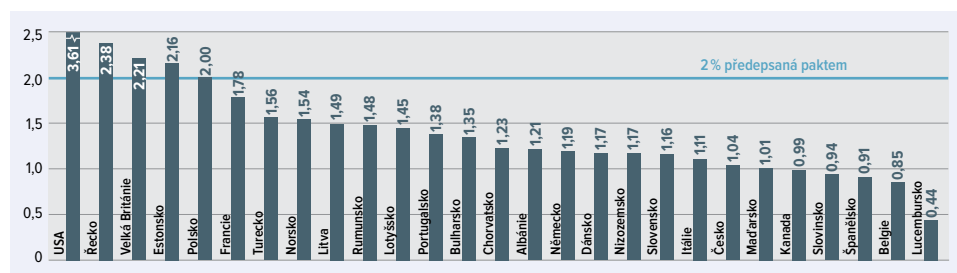
„Němci se dobře nepřízpůsobili novému americkému prezidentovi. Myslí si, že mohou používat stejné argumenty jako v případě předchozích administrativ, kdy zvýrazňovali jiné tipy příspěvků,“ citoval list experta na vojenský pakt Jorgeho Beníteze. Způsob modernizace branných sil kritizuje i armádní zmocněnec Spolkového sněmu Hans-Peter Bartels. „Jde to příliš pomalu, je zapotřebí změnit mentalitu,“ uvedl ve své výroční zprávě.

NĚKTERÉ ZEMĚ NEDÁVAJÍ NA OBRANU ANI PROCENTO HDP

Také například Dánsko je připravené poslat armádě více financí. „Vidíme, že Rusové nyní rozmístíují v Kaliningradu rakety schopné zasáhnout Kodaň. To je samozřejmě vážné riziko,“ připouští šéf obrany Claus Hjort Frederiksen. Otevřeně ale dodává, že dostat výdaje z nynějších zhruba 1,2 procenta na dvě není realistické a nic na tom nezmění ani vojenské hrozby, ani Trumpův tlak.

Některé země mají ke splnění podmínky ještě dál. Pár aliančních členů dokonce v současnosti neposílá do obrany ani jedno procento. Kromě Kanady šlo v minulém roce o Lucembursko, Belgii, Španělsko a o Slovinsko.

Loňské výdaje na obranu jako podíl HDP (odhad)

Pramen: nato

Bílý dům: Armáda je důležitější než vyrovnaný rozpočet

■ Zásadní pro plány USA na vyšší zbrojení je reakce Ruska, s nímž se chce Trump sblížit.

Jednou z priorit prezidenta Donalda Trumpa je silná armáda. Plánuje posílit pozemní a letecké síly, námořnictvo i námořní pěchotu. Předpokládá se, že vyvine tlak na zbrojní dodavatele, aby snížili své ceny. Šéf Bílého domu ale zároveň dává najevo, že v ruce nehodlá obracet každý dolar. „Naše armáda je pro mě důležitější než vyrovnaný rozpočet, protože takto

jsme dopadli s vyváženým rozpočtem,“ řekl nedávno Fox News.

Trump mimo jiné slibuje zvýšit počet vojáků v aktivní službě ze současných 475 tisíc na 540 tisíc. Letectvo by mělo mít po navýšení k dispozici 1200 stíhaček připravených k bojovým misím a námořnictvo 350 lodí. V cestě k uskutečnění plánů ale může stát několik překážek. Prezident si zvolil za rozpočtového šéfa zastávce přísných škrtek Micka Mulvaneyho. Toho do funkce zatím doporučil senátní rozpočtový výbor, ještě ho ale čeká schvalování v plénu.

Mezi jeho nejhlasitější kritiky patří republikánský jestřáb John McCain, jenž se obává právě nechuti Mulvaneyho k navyšování armádního rozpočtu. McCain má přitom vlastní plán na vybudování silnější armády, volá po zvýšení výdajů Pentagonu v příštích pěti letech o 430 miliard dolarů nad stávající projekci.

K realizaci ambiciózních plánů bude také nutné se vypořádat se škrty v obraně, které jsou výsledkem dohody o rozpočtové kontrole z roku 2011 a byly navrženy na deset let. Nový ministr obrany James Mattis během senátního slyšení před schválením své nominace zdůraznil, že se zasadí o ukončení tohoto opatření. „Bude to těžší, než to vypadá,“ je však přesvědčen

republikánský senátor Lindsey Graham. Republikáni sice kontrolují obě komory Kongresu, v Senátu však budou potřebovat k prosazení takto zásadního rozhodnutí šedesát procent hlasů. To pro ně znamená nutnost dostat na svoji stranu některé demokraty, pravděpodobně za cenu dohody o navýšení výdajů také v jiných oblastech.

Otázkou také zůstává, jak vyhodnotí plány na větší zbrojení Rusko, se kterým se chce Trump sblížit. Mattis se totiž netají tím, že Moskvu považuje za přímou hrozbu. Kreml nelibě nese nedávno započaté posilování východního křídla NATO. A ruským médiím neušlo, že nový šéf obrany vyjádřil s přítomností amerických sil v oblasti Baltského moře souhlas. /kaf/

Česko dává málo, navíc vážnou náklady

■ Sekci vyzbrojování vede v éře Stropnického již čtvrtý náměstek.

Pavel Otto

Kritika NATO a následná zhoršující se bezpečnostní situace v Evropě a ve světě přiměly vládu ČSSD, ANO a lidovců, aby po dlouhém období škrtek začala armádě přidávat. Výdaje na obranu rostou od roku 2015, na konci dekády mají podle slibu koalice dosáhnout 1,4 procenta hrubého domácího produktu. Pokud by vývoj ekonomiky kopíroval aktuální čísla, vojsko by dostalo téměř 76 miliard korun oproti letošním 52,5 miliardy. Samotná ochota exekutivy přilepšovat však nestačí. Ministerstvo obrany musí udržet optimální strukturu výdajů. Tedy vynakládat

Výdaje na obranu mají podle koalice na konci dekády dosáhnout

1,4
procenta českého HDP.

na platy, výsluhové příspěvky a další náležitosti maximálně polovinu rozpočtu, třicet procent pak na výcvik a pětinu na investice. V opačném případě nastává úpadek, schopnosti vojáků se snižují a výzbroj zastarává.

Trend nebezpečně bobtnajících mandatorních výdajů ukázaly statistiky poprvé v roce 2012. Podle šéfa rezortu Martina Stropnického (ANO) by se s rostoucím rozpočtem měl poměr mezi jeho třemi základními složkami postupně dostat do normálu. Další problém je zdlouhavý akviziční proces. Po letech lavírování, kdy úředníci zvažovali polské a pak česko-slovenské řešení, se rozhodli pro izraelské 3D radary. Spolu s dodávkami útočných pušek Bren a prodloužením pronájmu stíhaček Gripen to bude

Foto Reuters

teprve třetí velký strategický kontrakt uzavřený v této dekádě.

O stavu, v němž se dnes nachází sekce vyzbrojování, svědčí to, že za rezortní vlády ministra Stropnického ji vede už čtvrtý náměstek. Za loňský rok nedokázalo ministerstvo utratit přes čtyři miliardy.

Plnohodnotný rozpočet až v roce 2025

Dvoupromětnému podílu na HDP, který doporučuje NATO, se má rozpočet českého ministerstva obrany přiblížit v roce 2025. I když to dnes působí jako utopie, v letech 1993 až 2005 se tuto hranici s výjimkou dvou roků, kdy se podíl snížil na 1,9 procenta HDP, dařilo občas i výrazně překračovat. Obrat nastal až před dvanácti lety, kdy rozpočet začal postupně klesat až na 0,91 procenta HDP v roce 2014. Podepsaly se na tom hlavně Topolánkův a po něm Nečasův kabinet.

Prezidentem Německa bude Steinmeier

■ Vzhledem k rozložení sil ve sboru volitelů bylo už před volbou jasné, že se hlavou státu stane bývalý šéf diplomacie.

Ve Spolkovém sněmu v Berlíně se včera v pravé poledne sešlo 1260 volitelů, aby vybralo příštího německého prezidenta. Do dvou hodin jasnou většinou zvolilo bývalého ministra zahraničí Franka-Waltera Steinmeiera ze so-

ciální demokracie. Současný prezident Joachim Gauck se rozhodl funkci neobhajovat a v březnu ji po pěti letech ve funkci předá nástupci.

Na kandidatuře Steinmeiera se loni v listopadu domluvila vládní koalice konzervativní unie CDU/CSU se sociálními demokraty, díky čemuž se včera bez problémů prosadil proti čtveřici protikandidátů. Ve shromáždění včera Steinmeier získal 931 z 1239 platných odevzdaných hlasů. Žádný z jeho protikandidátů se mu ani vzdáleně nepřiblížil.

twitter.com/e15news

LUBOMÍR ZAORÁLEK: Zvolení F_W Steinmeiera je pro mě zárukou rozumu a rozvážnosti, které jsou v současném světě velmi potřebné.

Steinmeier volbu přijal s tím, že jej to naplňuje velkou radostí a respektem a také mu dodává odvahy.

Vzhledem k rozložení sil ve sboru volitelů bylo už dopředu jasné, že se 12. spolkovým prezidentem stane právě Steinmeier. Spolkové shromáždění, které se schází jen k volbě prezidenta, bylo složeno ze 630 poslanců a stejného počtu zástupců spolkových zemí. Žádná ze stran neměla ve sboru volitelů většinu. Strany CDU/CSU měly 539 zástupců, sociální demokraté 384, Zelení 147, Levice 95, svobodní demokraté 36 a Alternativa pro Německo 35. Zbylí volitelé připadli na menší strany. /čtk/

TEN PRAVÝ. Německá kancléřka Angela Merkelová krátce po volbě vyslovila přesvědčení, že jedenašedesátiletý socialista je tím pravým, kdo by měl spolkovou republiku v „těchto těžkých časech“ pomáhat vést.

Krátce

Wilders očekává spolupráci s ostatními stranami

Šéf nizozemských nacionalistů Geert Wilders, kterému průzkumy dávají naději na vítězství v březnových parlamentních volbách, věří, že ostatní strany v parlamentu zapomenou na své sliby, že s ním nebudou spolupracovat.

Fillon bude muset před soud

Pravicového kandidáta francouzských prezidentských voleb Françoise Fillona čeká tento týden soudní řízení kvůli zaměstnávání manželky. Fillon byl považován za favorita tradiční pravice. Když se objevila informace, že v minulosti zaměstnával manželku a děti jako své poslance asistenty, omluvil se, ale v kampani zůstal. Podle čerstvých průzkumů ho však skandál poškodil a až 70 procent Francouzů chce, aby se kandidatury vzdal. /čtk/

Švýcaři řekli migrantům ANO

■ Ve všech 26 kantonech se téměř tři pětiny voličů vyslovily pro zjednodušení podmínek k přidělení občanství.

Švýcaři včera v referendu schválili vládní návrh zjednodušující proceduru udělování občanství imigrantům třetí generace do 25 let. Navzdory předcházející kampani poznamenané protimuslim-

skými výpady populistické pravice získal návrh souhlas většiny voličů i většiny ze 26 švýcarských kantonů. Souhlas s tímto zjednodušením naturalizace vyjádřilo téměř 60 procent Švýcarů.

Přijatý vládní návrh umožní „třetí generaci“ imigrantů vynechat několik kroků ve zdlouhavém procesu získávání švýcarského občanství. Kritéria méně nákladné a rychlejší „zjednodušené naturalizace“ – věk do 25 let a to, aby se alespoň

jeden z jejich prarodičů narodil ve Švýcarsku nebo získal švýcarské občanství – splňuje v současnosti kolem 25 tisíc osob. Většinou jde o potomky přistěhovalců původem z Itálie (bezmála 60 procent), ale i Turecka a balkánských zemí

Poslanec za populistickou a nacionalistickou švýcarskou lidovou stranu a spolupředseda výboru proti zjednodušené naturalizaci Jean-Luc Addor v televizi RTS přiznal porážku. /čtk/

Jih Polska prožívá tíživou smogovou situaci

■ V zemi je 33 z padesáti měst Evropy s nejvíce znečištěným ovzduším.

Jan Pavec

Starodávný hrad Wawel je zahalený v šedožlutém oparu, není vidět na víc než pár set metrů a mezi hloučky turistů se proplétají místní s ochrannými maskami.

Foto E15, Jan Pavec

Krakov svírá takové množství smogu, že překonává i čínskou metropoli Peking.

Masky s ochrannými filtry jdou na dračku, i dobře předzásobení obchodníci mají vyprodáno. Sugestivní billboardy s chlapcem dusícím se plastovým pytlíkem vyzývají k výměně starých uhelných kotlů (na snímku).

Právě zastaralé vytápění tvoří polovinu místního znečištění, doprava a prů-

mysl po čtvrtině. V Polsku jsou pokuty za porušování pravidel nízké a limity pro nebezpečné látky v ovzduší jsou zase nastavené vysoko. „Evropské právo určuje jen to, kolikrát za rok se může vyhlásit smogový poplach. Neřeší ale, při jakých hodnotách se má alarm vyhlásit. A úřady jsou líné,“ tvrdí zdejší novinář Tomasz Borejza, který spolupracuje s místní neziskovou orga-

nizací zabývající se stavem ovzduší.

V Polsku se podle Světové zdravotnické organizace nachází 33 z 50 nejznečištěnějších měst Evropy. Důvodem je hlavně široké využívání uhlí a slabá reakce úřadů. Konzervativní vláda strany Právo a spravedlnost navíc slíbila uhelnému průmyslu ochranu, právě horníci jsou důležitou skupinou jejich voličů.

Nečekané vlivy pobytu ve vesmíru

■ Výzkumníci z kosmické agentury NASA dostali do rukou první výsledky srovnání genetických testů astronautů-dvojčat Marka a Scotta Kellyových. Vyvedly je z míry.

Pokud se má lidstvo vydat do hlubokého vesmíru, musí přesně znát účinky dlouhodobého působení mikrogravitace. První výsledky výzkumu Twin Study, jehož se zúčastnili astronauti a geneticky identická dvojčata Scott Kelly a Mark Kelly, však odhalily, že navzdory půl století shromažďování zkušeností s lety do vesmíru, toho zůstává ještě hodně k objevení.

Foto NASA

„Naše data jsou tak čerstvá, že nám některé informace stále ještě vyjiždějí ze sekvencíh přístrojů,“ prohlásil v časopisu Nature genetik Christopher Mason. Spolu s kolegy z dvanácti univerzit je spoluautorem zmíněné studie.

Scott Kelly pobýval v letech 2015 až 2016 celých 340 dnů na mezinárodní kosmické stanici

ISS a v součtu ve vesmíru strávil 520 dnů. Jeho bratr Mark má na svém kontě 54denní pobyt ve vesmíru. Pro srovnávací studii je podstatné, že v posledních šesti letech nikam neletěl. Vědci předpokládali, že se u dvojčat objeví odlišné genové exprese a že se na Scottovi dlouhý pobyt na oběžné dráze výrazněji zdravotně podepíše.

VE SLUŽBÁCH VĚDY. Z dvojčat-kosmonautů Mark (vpravo) zůstával šest let na Zemi, zatímco Scott rok létal na oběžné dráze. Vědci žasnou nad rozdíly, které zjistili porovnáním.

„Registrujeme zjevné rozdíly v biologických datech, ale ne všechny jsme očekávali,“ vysvětlil Mason s odkazem na skutečnost, že Scott se z kosmu vrátil překvapivě mnohem zdravější, než se předpokládalo. Patrně proto, že musel pravidelně cvičit a jeho strava byla mnohem vyváženější než bratrova, který si na Zemi dost dopřával.

Největším překvapením ovšem bylo prodloužení Scottových telomer, tedy zvláštních struktur na koncích chromozomů, jež chrání DNA. Telomery se při každém dělení buňky zkracují, a to až do stavu, kdy to už není možné. Buňka pak spustí řízenou sebevraždu. Právě rapidní zkracování telomer se dříve spojovalo se zvýšeným rizikem rakoviny a předčasně smrti. Vědci se domnívají, že čím delší telomery jedinec má, tím je odolnější vůči zmíněným jevům a vlivu stárnutí. Důvod, proč se ve vesmíru Scottovy telomery prodloužily, je zatím neznámý.

Dalším překvapením byla výrazná změna v mikroflóře trávicích traktů dvojčat a zvýšené hodnoty tuků v krevních testech a u Scotta začínající zánět.

„Petrně za to může dlouhodobé požívání mrazem vysušené stravy a spánek v mikrogravitaci,“ shrnuli lékaři v předběžné zprávě, kterou na webu zveřejnil NASA. Další podrobnosti chtějí vědci zveřejnit v příštích měsících.

MONSTRÓZNÍ REKORDMAN

Foto MHI Mini Vestas Offshore Wind

GIGANTICKÝ PROTOTYP VĚTRNÍKU společnosti MHI Mini Vestas Offshore Wind v dánském Østerildu vyrobil za 24 hodin 216 tisíc kilowatthodin elektrické energie. Loni 1. prosince tak vytvořil historický rekord v generování elektřiny z větru. Speciální generátor o výkonu devíti megawattů se má stát hlavním zdrojem energie v severských větrných farmách budoucnosti. Každá z osmdesát metrů dlouhých lopatek má hmotnost 35 tun. Celá turbína sedí na stožáru ve výšce 220 metrů, což představuje zhruba dvě třetiny výšky Eiffelovy věže. Nový model vychází z předešlého osmimegawattového stroje navrhovaného tak, aby odolával ostrým poryvům větru na Severním moři, které dosahují až 25 metrů za sekundu. Předpokládaná životnost zařízení činí 25 let a autoři zdůrazňují, že osmdesát procent dílů je recyklovatelných.

Některé vlivy mikrogravitace

V lidském organismu nastává dlouhodobým působením mikrogravitace přeskupení tekutin. V důsledku toho dochází například zvýšení nitrolebečního tlaku, a tím zhoršení zraku, a také zakulacení obličej. K dalším projevům patří řídnutí kostí, svalová ochablost, zjizvení jater – to bylo dosud pozorováno u myši, nikoli u člověka, zpomalení tepu, nižší tvorba červených krvinek, oslabení imunitního systému, poruchy spánkového cyklu a vyšší riziko poškození tkání způsobené kosmickým zářením.

Stranu připravil

Marek
Schwarzmann

Tvář dne

„Můj respekt k úřadu prezidenta je o to větší, že v něm vystřídám právě Joachima Gaucka,

řekl nově zvolený německý prezident Frank-Walter Steinmeier
str. 14

Foto: Reuters

Komentář

Jan Sedlák

My, kteří jsme vyrůstali on-line

Při oslavách výročí připojení Česka k internetu se vždy vzpomíná na první přípojku, akademické prostředí a CESNET. Zabrousit se musí i do USA k ikonám, jako jsou ARPANET či Tim Berners-Lee. K pětadvacátému výročí toho, že je naše země on-line, bych se ale rád vrátil k lidem a chvílím, o nichž se tolik nepíše.

První spojení Česka s mezinárodní sítí bylo jistě skvělé. Ovšem pro nás, kteří jsme v roce 1992 sotva stihli nastoupit na základní školu, samo o sobě žádnou nostalgii nevyvolává. Troufám si nicméně tvrdit, že patřím zřejmě k první generaci, která začala brát internet jako běžnou součást života už během dospívání. Nám, kterým je dnes kolem třiceti, dal internet obrovské možnosti uplatnění a vzdělávání. V mnoha ohledech významnější než formální vzdělávací systém.

Měli jsme to štěstí, že už jsme se k síti nepřipojovali

skrze obskurně pomalé a drahé přípojky. Běžným standardem se začalo stávat vytáčené spojení skrze modem a běžnou telefonní linku v plné parádě s rychlostí 56 kilobitů za sekundu. S tím už se dalo něco dělat. Cena za připojení navíc šla výrazně dolů v rámci jakýchsi „happy hours“ – každý všední den od sedmi večer po celou noc, víkendy byly celé v levném pásmu. Měsíční účty za telefon tak pro rodinu nebyly likvidační.

Internet, jak ho známe dnes, pomáhala formovat silná generace geeků, nerdů a pubescentních nadšenců.

Navic jsme už poměrně běžně měli k dispozici slušné počítače, v té době se systémem Windows 95 a 98. To mimo jiné znamenalo spousty nelegálně získaných aplikací v čele s Photoshopem. V té době se tvorba geeků, nerdů a pubescentních nadšenců rozjela naplno. Objevily se zárodky internetu takového, který známe dnes – tedy prostoru, kde s nulovými či velice nízkými náklady lze globálně tvořit

z malého pokojíku kdesi na malém městě.

V té době se zrodila silná generace ajťáků a internetových pionýrů, z nichž mnozí vytvořili první internetové firmy a zbohatli. Naučit se HTML, PHP, JavaScript či databáze šlo skoro samo. Stačilo prostě stáhnout si zdrojový kód někoho jiného a začít zkoušet, co to udělá, když se změní to a ono. Technicky zdatná mládež začala na školách obcházet pravidla, dělala různé hacky a dostávala za to poznámky. Diskuzní fóra otevřela možnosti sdílení informací. Internet, hry a první kopie zahraničních filmů začaly české děti učit anglicky.

Otevřela se stávidla publikování. Kdo chtěl, prostě si udělal web a dával na něj, co chtěl. WebZdarma.cz nám dal obstojný hosting webů bez nákladů. Snad v každém městečku bylo několik webdesignerů, kteří udělali stránky každému kadeřnictví a pekařství v okolí. Naše „generace ICQ a IRC“ také naplno rozjela on-line komunikaci.

Dnes už je to všechno jedno. Možnosti jsou o světelné roky jinde. Z internetu je naprostá samozřejmost těžce oddělitelná od běžného života. Tím více začíná zajímat oko regulátora. Snad nebude příliš pozorné.

Autor je odborníkem na ICT

Glosa

Dotace nejsou řešení

Podle ředitele obchodního družstva Konzum Miroslava Hlavsy i některých ministrů by stát měl dotovat ztrátové prodejny na vesnicích. Krachující obchody jsou nepochybně velkým problémem, který snižuje komfort vesnického života a může vést k vyliďňování menších obcí. Krach obchodu ale nemusí být takovou katastrofou. Kde je díra na trhu, tam se vždy objeví podnikatel, který ji rád zaplní. To nám každý den dokazují vietnamské večerky, které dokážou držet náklady na skutečných minimech. Jejich majitelé dělají vše od nákupu až po osobní prodej, a tak mají skvělý přehled o poptávce. Ve větších prodejnách je taková organizace samozřejmě složitější.

Ale nemusí jít jen o večerky. Existují pojiždné obchody, také on-line supermarkety stále rozšiřují svůj dosah. Podpořit vybrané prodejny jednoho řetězce znamená za peníze daňových poplatníků podpořit neefektivitu a zamezit konkurenci. Výsledkem budou drahé a neefektivní služby. Špatné obchody přežijí, ale vesnice se budou vyliďňovat nadále.

Arsen Lazarevič

Váš doplatek bude nižší, když budete léky kupovat ve velkém.

Trainspotting 2 je hořký i nostalgický zároveň

■ Mark Renton se po dvaceti letech vrátil do Edinburghu, Danny Boyle k Trainspottingu. I když jde o více hořký a méně vzrušující film, stojí i za návrat diváků.

Iva Přivřelová

Svět se mění, i když my ne, prohlásí v jednom ze svých vzácných jasnějších momentů rváč Begbie. A tak i když Begbie kolem sebe pořád vzteky mlátí, Spud je stále závislák, Sick Boy nelegálně podniká a Renton skončil i přes peníze ukradené výše zmíněným jako lůzr, T2 Trainspotting není tentýž film jako originál, na kterém vyrostla celá generace. Originál, jenž v roce 1996 proslavil všechny, nejvíce však režiséra Dannyho Boyla a herce Ewana McGregora, kteří spolu po rozkolu kolem Pláže až dosud moc nemluví a nic nenatáčeli.

Návrat k Trainspottingu je nostalgický výlet zpět do minulosti nejen pro Rentona, který po dvaceti letech a jednom infarktu přichází domů do Edinburghu, a McGregora, jenž se vrací ke svému stěžejnímu režisérovi. Jde o návrat i pro diváky, kteří se v mnoha případech budou vracet k oblíbenému kultu.

Pokud od něj chtějí dostat zase tu nadupanou cynickou řež létající od fetáckých

vzestupů k pádům v rytmu skvělého soundtracku, budou možná trochu zklamáni.

Nový Trainspotting ale pracuje s nostalgii více chytřeji. Nejen jako se zasněnou idealizovanou nápodobou, ale i s hořkým pohledem na promarněné příležitosti, neaplňené sny a osudné chyby.

Tvůrci, kam znovu patří i ironický scenárista John Hodge, ale přece jen zbytečně moc vzpomínají na minulost protagonistů. I všechny zmrazené záběry kamery jinak dost schopného Anthonyho Doda Mantla napodo-

bující styl jedničky na sebe spíš trapně upozorňují.

Pokračování nicméně přišlo s vtipnou obměnou několika slavných scén. Na soundtracku, jenž je o něco méně zajímavý, hraje směr nového a starého. Ikonický song Lust for Life si ale Renton dokáže pustit, až když se ve staronovém životě podrazů doživotních přátel začne cítit opět doma. Někdy ale odkazy na jedničku vypadají spíše jako vykrádání.

Návrat ztracenců ve středním věku postrádá dynamiku a vztek mládí a převládá

hořkost a lítost, což ale dává smysl. I Rent Boy a Sick Boy prostě museli nějak dospět. A i když jejich život už není tak pekelně vzrušující, pořád je dobré je znovu vidět.

Autorka je spolupracovnicí redakce

T2 Trainspotting

(drama, Británie 2017, 117 minut)

Režie: Danny Boyle

Hrají: Ewan McGregor, Jonny Lee Miller, Robert Carlyle, Ewen Bremner

Premiéra: 16. února

Hodnocení: 70 %

PO DVACETI LETECH. Druhý Trainspotting je návratem režiséra Dannyho Boyla k filmu, který jej poprvé proslavil, i diváků k oblíbenému kultu z poloviny devadesátých let.

Krátce

Zemřela ikona folkloru Jarmila Šuláková

Foto: etk

Po krátké nemoci v sobotu ve vsetínské nemocnici v 87 letech zemřela ikona moravského folkloru, zpěvačka Jarmila Šuláková. Lidové muzice se věnovala od mládí, ale i přes svůj věk ještě před několika roky vystupovala nejen s cimbálovými soubory, ale mezi lety 1995 až 2011 i s folkrockovým Fleretem. Zpívat začala na počátku padesátých let se souborem Kyčera, od roku 1952 do roku 1993 vystupovala s Brněnským rozhlasovým orchestrem lidových nástrojů.

Radůza dočasně zanechá koncertů

Písničkářka Radůza se rozhodla do konce letošní sezony již nevystupovat. Důvodem je pro třiačtyřicetiletou zpěvačku, skladatelku a hráčku na akordeon její zdraví, kvůli kterému již v posledních týdnech několik koncertů zrušila. Radůza vydala desítku alb, za to druhé s názvem ...při mně stůj získala v roce 2004 tři ceny Anděl včetně hlavní kategorie Zpěvačka roku. Za svůj zatím poslední počín Marathon – příběh běžece obdržela platinovou desku za šest tisíc prodaných nosičů. /čtk, duk/

Roztančení The xx míří opět vysoko

Petr Frinta

Do povědomí veřejnosti se britské trio dostalo eponymním debutem před osmi lety. Bez větší reklamy dokázalo zaujmout osobitou kombinací éterického kytarového popu a elektroniky s výraznou retro příchutí. Vynikající druhé, pět let staré album Coexist status kapely

potvrdilo: stala se miláčky filmových tvůrců a rychlost, s níž se její koncerty – včetně těch pražských – stávaly vyprodanými, nikoho ani nepřekvapila.

Nyní The xx přichází s třetím počinem. A i když si popová interpreti s integritou hlavu příliš často nelámou, u novinky I See You navzdory všem změnám nelze mlu-

vit o zásadním zlomu jako spíše o volném pokračování typického zvuku. Zachována zůstala snad všechna poznávací znamení kapely: duety, výrazné melodie, křehkost, plachost a inspirace alternativní hudbou i texty o radostech a strastech na bojišti lásky.

Změnila se spíše produkce – zvuku dominuje elektro-

nika, již bez retro nádechu. Jde o moderní taneční pop, u kterého bylo předobrazem předloňské sólové album jedné třetiny projektu, bubeníka a producenta Jamieho Smithe.

Nejde ale jen o svezení na současných trendech. The xx si uchovali vše, co mohli: zvuk, charisma, náladu. Nad přirozeností posunu

nejde než smeknout. Jedna z mála výtek je, že starší alba si přesto někteří pustí raději. Ne proto, že by byla lepší, jen jsou pocitově bližší.

Autor je spolupracovníkem redakce

The xx: I See You

Vydal: Young Turks
Hodnocení: 80 %

Foto dne

KARNEVAL.

Rej karnevalových masek zachvátil o uplynulém víkendu slavné italské město Benátky. Městem a jeho kanály proplula kolona alegoricky vyzdobených gondol a ulice zaplnili muži a ženy s pestrými maskami.

Foto reuters5x

ICT

PARTNER PŘÍLOHY

ENJOY SAFER
TECHNOLOGY™

Český herní průmysl zažil dosud nejlepší rok

Foto: Hyperbolic Magnetism, foto na titulní straně: profimedia.cz

SVĚTOVÝ ÚSPĚCH.

Udělení prestižního ocenění Apple Design Award mobilní hře Chameleon Run česko-slovenského týmu Hyperbolic Magnetism byl úspěch silně přesahující hranice střední Evropy. Hra dosáhla prodejnosti přes 400 tisíc kopií.

Příjmy z prodeje českých virtuálních her přesáhly v uplynulém roce podle odhadu organizace České hry částku tři miliardy korun. Podílelo se na tom více než tisíc vývojářů. Česká republika se tak může pochlubit jedním z nejúspěšnějších herních průmyslů na světě, tvořeným převážně nezávislými studii.

Agentura SuperData Research specializující se na analyzování světového herního průmyslu odhaduje, že tržby z prodeje her pro všechna zařízení přesáhly v minulém roce 91 miliard dolarů. Poprvé v historii zahrnují statistiky i hry pro systémy virtuální reality. Právě virtuální realita vstoupila v minulém roce na trh

v plné síle, zákazníci si vybírají hlavně mezi platformami PlayStation VR, HTC Vive a Oculus Rift nebo experimentují s řešením založeným na mobilním telefonu. Tržby z prodeje hardwaru a her pro virtuální realitu ale dosáhly oproti očekávání jen částky 2,7 miliardy dolarů.

Váhaví spotřebitelé

Z čísel vyplývá, že si výbavu pro virtuální realitu pořizují především takzvaní prvotní osvojitelé a zbytek populace vyčkává, jak to dopadne. Náklady na zařízení zatím většinu konzumentů odrážejí a velká herní studia odkládají projekty na dobu, kdy trh umožní návratnost vysokorozpočtových titulů. O poznání více zasáhl celý svět masivní vpád tzv. rozšířené reality v podobě hry Pokémon GO. Tento fenomén v létě obletěl celý svět a herní průmysl tím nepřehlédnutelně zasáhl do naší všední

reality. Bude zajímavé sledovat, jak se potenciálu rozšířené reality chopí čeští vývojáři.

40 nových titulů

Uplynulý rok přinesl českým tvůrcům her celou řadu nových úspěchů. Server HerníPrůmysl.cz eviduje v roce 2016 přesně 40 nových titulů pro všechny druhy zařízení, od chytrých hodinek přes virtuální realitu až po taneční podložky. K prvním únoru 2017 sídlí v České republice celkem 37 společností a více než tři desítky týmů bez právní formy. Českým nezávislým hrám se v minulém roce věnovala snad všechna světová média v oboru. Největší událostí bylo vydání dlouho očekávané hry Samorost 3 zkušených tvůrců ze studia Amanita Design. Komerčně nejúspěšnější hrou byl titul Factorio, debut českého studia Wube Software, kterého se prodalo přes 700 tisíc kopií.

Úspěšné české týmy

Světovou událostí bylo i udělení prestižního ocenění Apple Design Award mobilní hře Chameleon Run česko-slovenského týmu Hyperbolic Magnetism, díky kterému hra přesáhla prodejnost 400 tisíc kopií. Dařilo se také tradičnímu českému výrobci SCS Software, jehož titul American Truck Simulator byl oceněn dvěma soškami Steam Award. Odborná veřejnost hodnotila kladně i umělecké herní dílo Dark Train brněnského týmu Paperash.

Nejhustší koncentrace úspěšných českých studií se v současnosti nachází v pražském coworkingovém prostoru Game Dev Hub, který v minulém roce vyprodukoval čtyři úspěšné hry – What the Hen! (Charged Monkey), Calming Lia (Mingle Games), Tiny Miners a WarFriends (About fun) – právě tento titul se pravděpodobně zařadí k nejúspěšnějším českým hrám roku 2017.

Vývojáři českých her zároveň rychle reagovali na příchod nových technologií pro virtuální realitu, pochopili příležitosti, které nabízejí, a spolu s nástupem těchto systémů na trh už stihli vydat několik titulů určených pro platformy různých výrobců. Šlo nejen o VR verze již existujících her jako Monzo brněnského studia Madfinger Games či česko-švédský The Solus Project společnosti Grip Digital, ale i o hry vytvořené pouze pro virtuální realitu, z nichž nejpokročilejší je projekt Blue Effect mladé společnosti DIVR Labs.

Hry do hodinek

Češi se také bez váhání vrhli na platformu chytrých hodinek. Nové studio Golem Tree vydalo textovou hru President: Path to Power z prostředí politického systému USA, první českou hru pro hodinky, v tomto případě Apple Watch. Zároveň je třeba zmínit i velmi zásadní úspěchy českých vývojářů deskových her, především pak společnosti Czech Games Edition, která v posledních letech představila celou řadu světově populárních her a nevídaný ohlas vyvolala jejich hra Krycí jména/Codenames.

Podstatné změny se dějí také na českém trhu s hrami, výrazně stoupl prodej aktivizačních klíčů na úkor pevných nosičů, a tím roste i tržní podíl distributorů Key4You.cz a Xzone.cz. Distribuce několikamístného kódu je podstat-

ně rychlejší, levnější a efektivnější, prodej krabic s hrami je tak stále více odkázán jen na sběratelské edice.

Vývoje se ujímají i univerzity

Zcela vážně se vývojem her začaly zabývat i české vzdělávací instituce a to včetně univerzit. Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy v Praze představila herní projekty studentů oboru vývoj počítačových her a první výsledky už má i obor animovaná a interaktivní tvorba na Fakultě designu a umění Západočeské Univerzity v Plzni a obor počítačové hry a grafika na Fakultě elektrotechnické ČVUT v Praze.

Vyšší odborná škola grafická přivítala první studenty oboru herní tvorba a už brzy vyšle do světa absolventy oboru vývoj her a multimediálních aplikací soukromá Škola filmová, multimediální a počítačových technologií ve Zlíně. Nový obor specializovaný na herní design připravuje i Filmová a televizní fakulta AMU.

Čeští tvůrci nejsou úspěšní díky šťastným náhodám, svůj úspěch si zasloužili odvahou rozvíjet zcela nové tvůrčí principy a postupy, obchodní modely i distribuční cesty. Nebojí se experimentovat a zaměřovat se na nové vznikající platformy a do své práce vkládají nejen odhodlání a zarputilost, ale i nadšení a hravost.

Lubor Kopecký
HerniPrumysl.cz

Foto Amanita Design

KONEČNĚ. Vydání dlouho očekávané hry Samorost 3 zkušených českých tvůrců ze studia Amanita Design bylo jednou z nejvýznamnějších událostí ve světě herního průmyslu loňského roku.

Ze světa ICT

O sledování na internetu v Česku 64 procent uživatelů

V průměru 71 procent uživatelů internetu v Evropské unii si uvědomuje problémy spojené se soubory cookies, které sbírají informace o činnosti lidí připojených na síti. V případě České republiky si je toho vědomo 64 procent lidí. Vyplývá to z aktuálního průzkumu evropského statistického úřadu Eurostat.

Na prvním místě je Nizozemsko s 89 procenty, poslední v žebříčku skončilo Rumunsko s 38 procenty. Lépe než ČR se kromě Nizozemska umístilo Německo a Finsko (85 procent), Dánsko (81 procent), Chorvatsko (78 procent), Itálie (77 procent), Rakousko a Lucembursko (76 procent), Belgie (74 procent), Irsko (71 procent), Maďarsko (70 procent), Francie (69 procent), Británie (68 procent), Slovinsko (67 procent) a Litva a Portugalsko (66 procent).

Cookies slouží provozovatelům webů k získávání informací o tom, jak se uživatelé na internetu chovají. Z navštíveného webu se nahrají do prohlížeče uživatele a pomáhají pak

například pro cílení reklamy. Shromažďováním informací však mohou omezit soukromí uživatelů. Cookies mají být podle loňského rozhodnutí EU považovány za osobní údaje.

Třebíčská firma se bude podílet na stavbě neutronového centra

Třebíčská společnost Nuvia se bude podílet na výstavbě neutronového centra ve Skandinávii. Získala zakázku za víc než 300 milionů korun. Firma uspěla ve výběrovém řízení na dodávky několika technologických řešení pro projekt ESS (European Spallation Source – Evropský spalační zdroj neutronů). „ESS je gigantickým projektem s mezinárodní účastí. Díky němu vznikne multidisciplinární výzkumné centrum založené na nejvýkonnějším zdroji neutronů na světě,“ uvedl Jan Odstrčil z oddělení marketingové komunikace firmy.

Nejmodernější areál vyroste ve švédském Lundu. Další sídlo bude v Kodani, kde bude zázemí pro management a softwarové centrum.

Oficiálním partnerem projektu ESS je Ústav jaderné fyziky Akademie věd ČR.

Praha si na půl roku pronajme solární koše

V rámci projektu smart city si Praha na půl roku pronajme třicetku solárních odpadkových košů. Zaplatí za to skoro dva miliony korun. Dodavatel zajistí instalaci nádob a následný sběr údajů mimo jiné o spotřebě energie o četnosti svozů nebo nutných opravách. V rámci poptávkového řízení město zároveň hledá firmu, která dodá takzvané chytré lavičky. Opět půjde o zakázku za zhruba dva miliony korun. Lavičky by měly dodávat informace o stavu ovzduší, aktuální teplotě nebo hladině hluku, poskytnou Wi-Fi připojení a možnost dobítí mobilního telefonu. Lavičky a kontejnery se v ulicích objeví letos. Opozice investici zpochybňuje. Primátorka Adriana Krnáčová (ANO) by se podle ní měla věnovat zásadnějším problémům. Projekt

smart city v Praze spolkně v následujících letech stovky milionů. Chystají se mimo jiné i parkovací senzory.

Dvě třetiny světa surfují na cenzurovaném internetu

Celých 67 % uživatelů surfuje na internetu, kde je kritika režimu, vlády nebo třeba armády předmětem cenzury. Vychází to z poslední zprávy organizace Freedom House, která dlouhodobě monitoruje svobodu médií a internetu. Nejhůře jsou na tom tradičně čínští uživatelé, naopak nejsvobodnější internet mají podle Freedom House Estonsko a Island. Znepokojující je také statistika toho, v kolika zemích dochází k zatýkání a věznění za aktivitu na sociálních sítích. A tím nemusí být pouze psaní komentářů a příspěvků, které vyjadřují nesouhlas s vládnoucími režimy. Například v Saúdské Arábii stačí lajknuti či sdílení takto závadného obsahu. Svoboda na internetu je podobným způsobem omezována v 38 zemích světa.

/čtk/computer.cz/

Pět hlavních bezpečnostních hrozeb pro rok 2017

OCITLI JSME SE V DOBĚ, kdy si již nikdo nebude zcela jist, že se nestane obětí promyšleného kybernetického útoku. Týká se to jak velkých korporací, státních institucí či malých firem, tak i běžného uživatele.

Podle Miroslava Dvořáka, technického ředitele společnosti ESET jsme mohli v průběhu roku 2016 pozorovat tři dominantní typy počítačové kriminality. Jednalo se především o vyděračské kampaně (ransomware) zaměřené na datové soubory, zablokování přístupu k on-line službám či jiným systémům (DDoS) či napadení a zneužití zařízení typu IoT.

„Tyto trendy budou zjevně pokračovat i v roce 2017 a je pravděpodobné, že se mohou i prohlubovat. Lze například očekávat, že útočníci použijí infikovaná zařízení internetových věcí k vydírání provozovatelů komerčních webů například vyhrožováním DDoS útokem. Nebo mohou zablokovat chytrá zařízení a za obnovu jejich zpřístupnění budou požadovat výkupné, stejně jako to v případě ransomware útoků dělají u počítačů,“ vypočítává Dvořák.

Na základě těchto předpokladů, lze vytipovat pět hlavních bezpečnostních hrozeb, které budou podle odborníka z ESETu dominovat roku 2017:

Ransomware

Počet útoků prostřednictvím ransomware v posledním roce vzrostl a lze se tak důvodně domnívat, že tento trend bude pokračovat i nadále – u firem to bylo v minulém roce dokonce trojnásobně. „Frekvence útoků ransomware na firmy se během ledna až září 2016 zvýšila z jednoho útoku za dvě minuty na jeden útok každých 40 sekund. U domácích uživatelů je situace ještě dramatičtější, během září přicházely jednotlivé ataky ransomware po 10 sekundách,“ konkretizuje Dvořák.

Útoky ransomware loni směřovaly především do firemních sfér, respektive na veřejné instituce. Ve Spojených státech se častým cílem útoků stávaly nemocnice a další zdravot-

Foto: profimedia.cz

nická zařízení. Útočníci velmi dobře vědí, že provozovatelé zdravotnických zařízení si nemohou dovolit nechat znepřístupnit citlivá osobní data pacientů, a tak jsou velmi dobře vydíratelní. Tento trend se pozvolna přesouvá ze zámoří i do Evropy.

„V roce 2017 očekáváme růst počtu nových rodin ransomware o desítky procent. Útočníci se čím dál více zaměřují i na průmyslové společnosti. Určitě se budou snažit také o vyšší diverzifikaci, aby tak zasáhli další oběti a platformy. Mohou mezi nimi být např. bankomaty nebo pokladní systémy nebo již zmíněná zařízení internetu věcí, která představují zcela nový typ bezpečnostního rizika a jemuž stále ještě není věnována patřičná pozornost,“ upozorňuje Miroslav Dvořák.

Internet věcí

Internet věcí (IoT) propojuje další zařízení v domácnosti s internetem. Předpokládá se, že do roku 2020 bude existovat 34 miliard zařízení připojených k internetu (v roce 2015 jich bylo 10 miliard). Z toho bude zařízení typu IoT 24 miliard, zatímco tradiční digitální zařízení

(například chytré telefony, tablety, chytré hodinky) budou představovat zbyvajících 10 miliard.

„Pokud bezpečnostní slabiny IoT zrovna momentálně nejsou v hledáčku hackerů, je jen otázka času, kdy se tak stane. Je více než pravděpodobné, že k jejich napadení dojde, obdobně jako u všech nově zaváděných zařízení, která se stala velmi rychle populárními napříč uživatelskými segmenty – firmami i domácími uživateli,“ říká Dvořák.

Příkladem podle něj může být loňský masivní DDoS útok na servery, které využívaly služby Twitter, Amazon a další a ke kterému hackeři zneužili desítky milionů chytrých zařízení připojených k internetu.

Narušení ochrany mobilního telefonu

Mobilní zařízení shromažďují a uchovávají stále citlivější data. Vyvíjí se ale i mobilní malware, který je stále rafinovanější a komplexnější. Proto roste význam a potřeba zabezpečení mobilních technologií před jejich zneužitím. Zvláště v situaci, kdy mobilní zařízení často suplují klasické desktopy a lidé se jejich

prostřednictvím připojují do uzavřených firemních sítí a spravují citlivá obchodní data. Na jednu stranu jde o velkou výhodu a usnadnění práce, na druhou stranu ale takový postup představuje velké bezpečnostní riziko.

„Během minulého roku jsme zaznamenali velký nárůst škodlivých aplikací, které zneužívaly zvýšeného zájmu o konkrétní tituly. Příkladem byla hra Pokémon Go, jejíž infikované varianty či klony bylo možné stáhnout z oficiálních i neoficiálních zdrojů. Jedná se o velice úspěšný model, proto můžeme očekávat, že se budou podobné snahy útočníků opakovat i v letošním roce,“ varuje Miroslav Dvořák.

Nedostatečná legislativa o kybernetické bezpečnosti

„Pokud bychom měli zmínit jeden rizikový faktor, který přímo podněcuje k dlouhodobému zneužívání, je to právě závislost dnešní společnosti na informačních technologiích a rizika s tím spojená. Když se přidá fakt neschopnosti vymáhat efektivně právo v této oblasti napříč světadily, výsledné riziko se tím znásobí. Tohoto faktu si jsou útočníci samozřejmě vědomi a dlouhodobě ho využívají,“ varuje Dvořák. Podle něj by řešením problému v prvním kroku mohla být účinná mezinárodní spolupráce na úrovni koordinace práce lokálních autorit s kompetencí zakročit v daném státě, ze kterého je páchána kybernetická kriminalita.

Nedostatečné povědomí o rizicích informační doby

Spousta „špatných“ věcí by se nikdy nestala, pokud by bylo povědomí o rizicích informačních technologií dostatečně zažitě v mysli uživatelů. Z tohoto pohledu je naprosto nezbytné, aby si potřebné znalosti uživatelé osvojili v co nejširším měřítku. „Informace jsou a budou alfou a omegou dnešní moderní společnosti. Cestou ke zlepšení současného stavu, spíše bych řekl nevědomi než povědomí o rizicích, je věnovat odpovídající pozornost pravidelné edukaci lidí v oblasti ICT. Ideálně jako neoddelitelné součásti povinného vzdělávacího procesu,“ uzavírá Miroslav Dvořák ze společnosti ESET.

NOVÁ POBOČKA

**OUTSOURCING MEZD A VEDENÍ ÚČETNICTVÍ
PRO MALÉ I VELKÉ SPOLEČNOSTI**

JABLONSKÉHO 526 / LOUNY / TEL.: +420 595 538 243

WWW.RON.CZ

ENJOY SAFER TECHNOLOGY™

Jenom jeden antivirus

získal **100x ocenění VB100**

Pro získání ocenění VB100 musí testovaný produkt zachytit 100 % vzorků škodlivého kódu, které se aktuálně šíří a zároveň nesmí detekovat žádné falešné poplachy.

„Tradičně nízká systémová zátěž a silná detekce.“
Virus Bulletin

